

Ohjelma 26.9.2024

Taloustorstai

- 9.30 **Tervetuloa Taloustorstaihin ja yleiset ajankohtaiset** / Sanna Lehtonen
- 9.50 **Kuntatalousohjelma** / Minna Punakallio
- 10.15 **Kuntaliiton syyskuun veroennustekehikko** / Benjamin Strandberg
- 10.35 **Kuntalaisten osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun** /
Pauli Saloranta, Sitra
- 11.00 **TE-rahat ja kirjanpidon näkökulma** / Mikko Mehtonen &
Marja-Liisa Ylitalo
- 11.20 **Valtionosuudet 2025 - enemmän vai vähemmän, ota näistä nyt selvä** /
Olli Riikonen
- 11.40 **Asiaa taloustavarasta -haastevideo**
- 11.45 **Näkemiin ja seuraava Taloustorstai** / Sanna Lehtonen

**KUNTA
LIITTO**

Ajankohtaiset lyhyesti

Sanna Lehtonen

Taloustorstai 26.9.2024

Kuntatalouden ajankohtaiset

Taloustorstai 26.9.2025

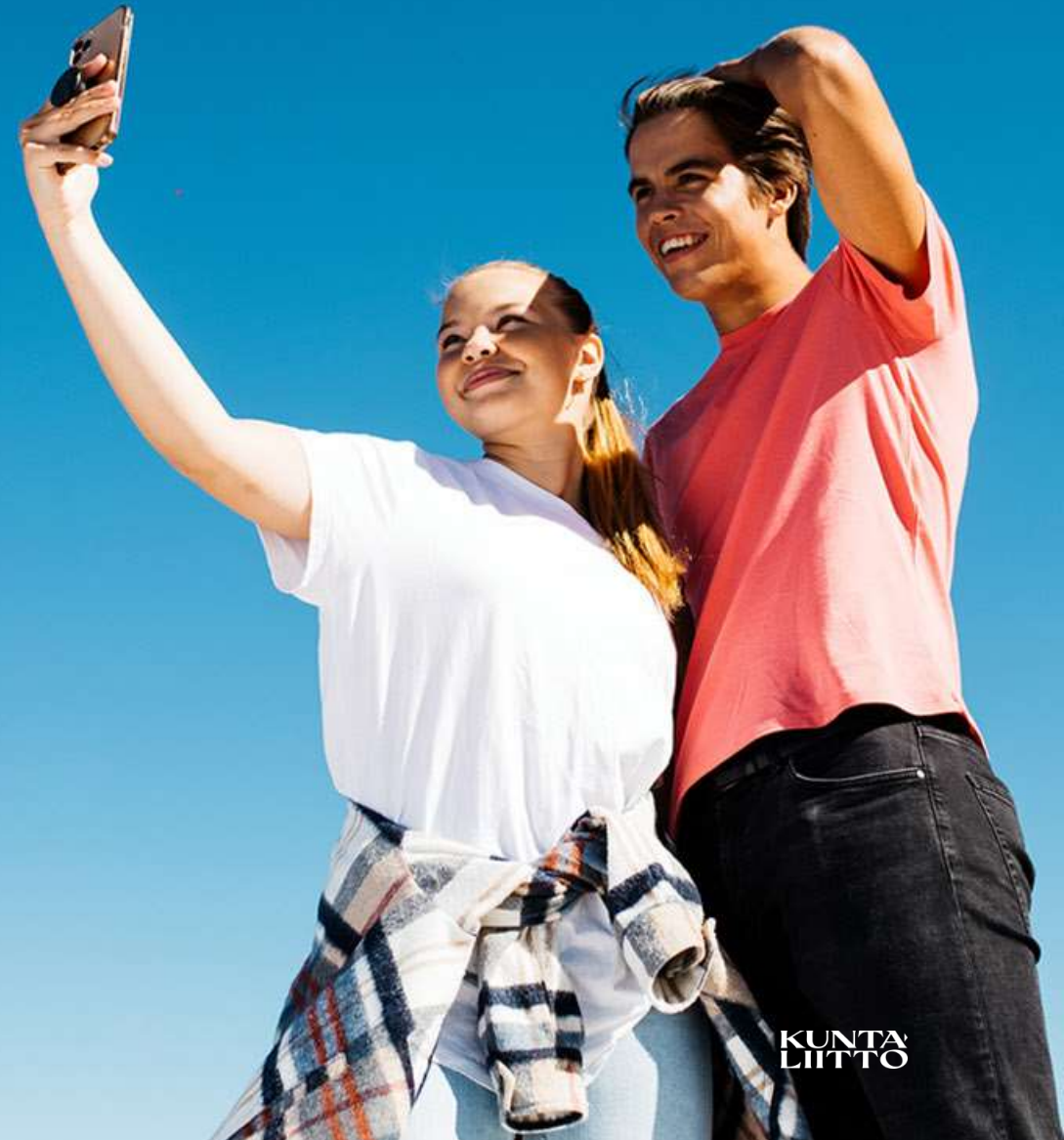
Sanna Lehtonen, kuntatalousasioiden johtaja

Suomen Kuntaliitto

Ajankohtaista juuri nyt

- **Talousarvio 2025**
- **In-house sääntely**
- **TE-uudistus**
- **Norminpurku**
- **Valtionosuusuudistus**
- **Alueiden käyttö**

Kuntaliiton talousbarometri

Syksy 2024

Minna Punakallio, Mikko Mehtonen

**Kuntaliiton
talousbarometri on noin
kaksi kertaa vuodessa
toteutettava kysely
Manner-Suomen kuntien
talousjohtajille.**

Syksyn 2024 kysely toteutettiin
19.-26.8.2024.

**Kuntien
talouden tila on
heikentynyt
nopeasti**

**Huomattavat
veron-
korotuspaineet
ovat nousseet**

**Kyselyyn vastasi 210
talousjohtajaa**

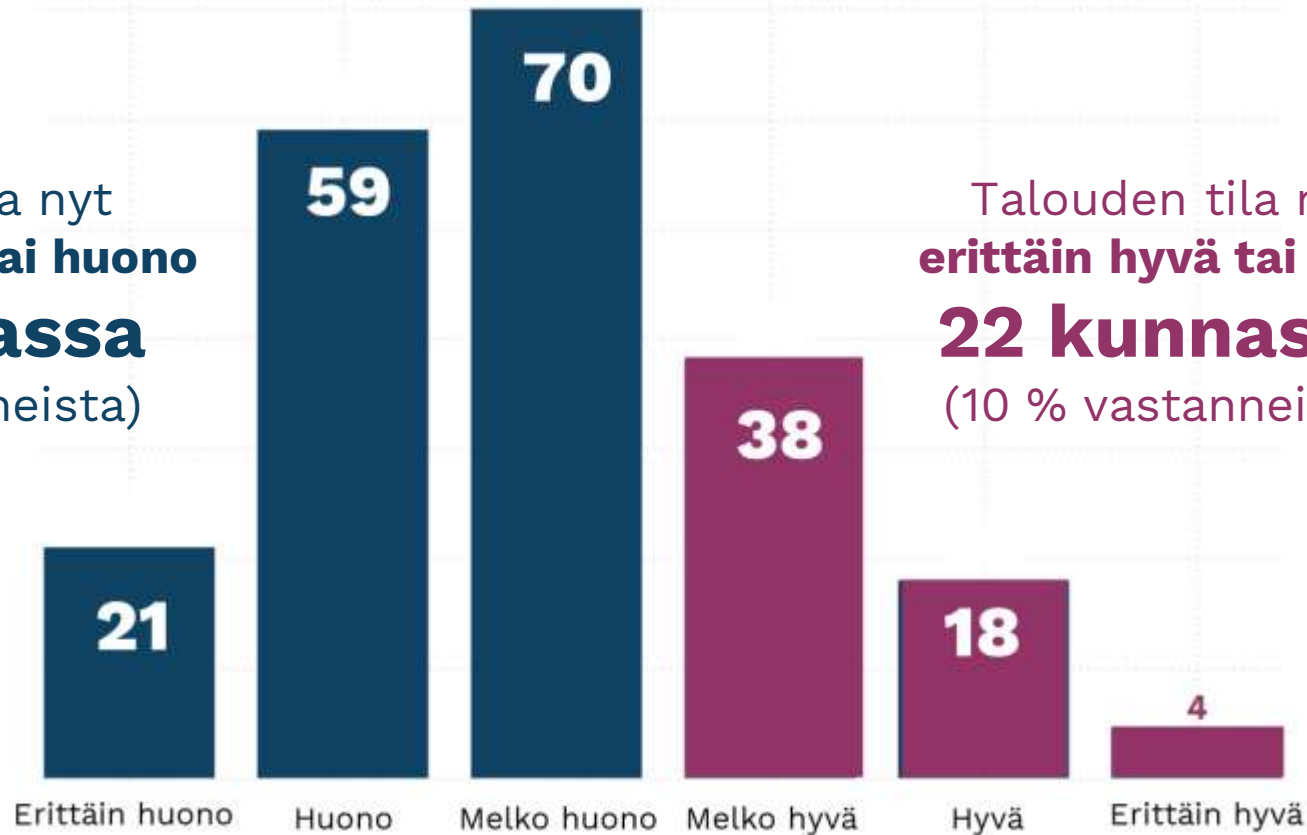
**Manner-Suomessa on
yhteensä 293 kuntaa.**

210
vastausta

Kuntaliiton Talousbarometri julkaistiin 29.8.2024

Kuntien talousjohtajista 40 % arvioi kuntansa talouden tilan tällä hetkellä huonoksi tai erittäin huonoksi

Talouden tila nyt
erittäin huono tai huono
80 kunnassa
(38 % vastanneista)

Talouden tila nyt
erittäin hyvä tai hyvä
22 kunnassa
(10 % vastanneista)

**Kuntaliiton
Talousbarometri,**
syksy 2024

- Vastaajina Manner-Suomen kuntien talousjohtajat
- Vastausmäärä 210/293
- Kyselyssä tiedusteltiin näkemyksiä talouden tilasta, talousodotuksista, sopeutustoimien tarpeesta ja kunnallisveroprosentin korotuspaineesta

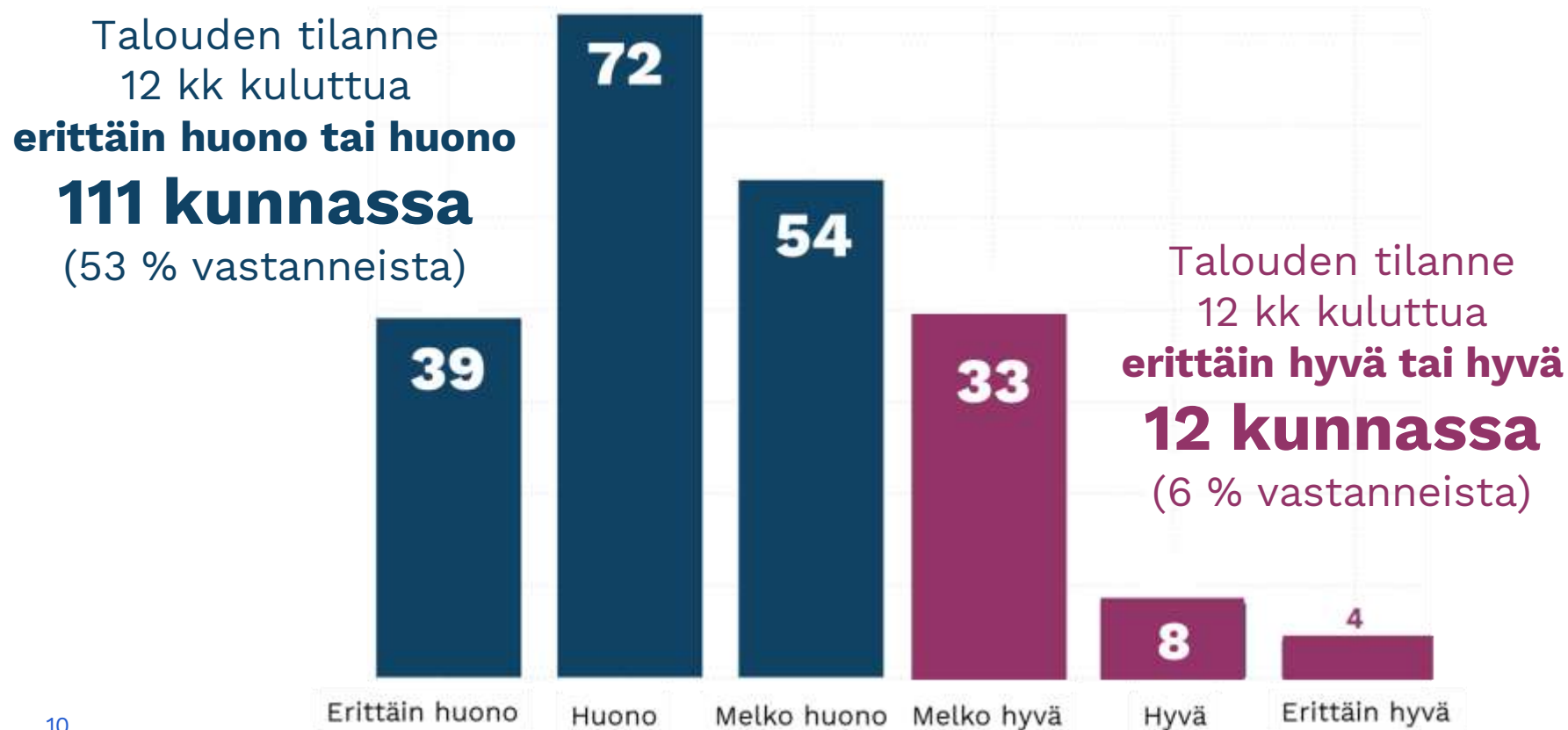
**”Vuonna 2024 kuntien
tulot laskevat ja menot
kasvavat – talouden
heikentyminen on nyt
poikkeuksellisen jyrkkää ”**

Minna Punakallio

Kuntaliiton Talousbarometri julkaistiin 29.8.2024

Kuntien talousjohtajista yli puolet arvioi kunnan talousnäköymien olevan huonoja tai erittäin huonoja 12 kuukauden kuluttua

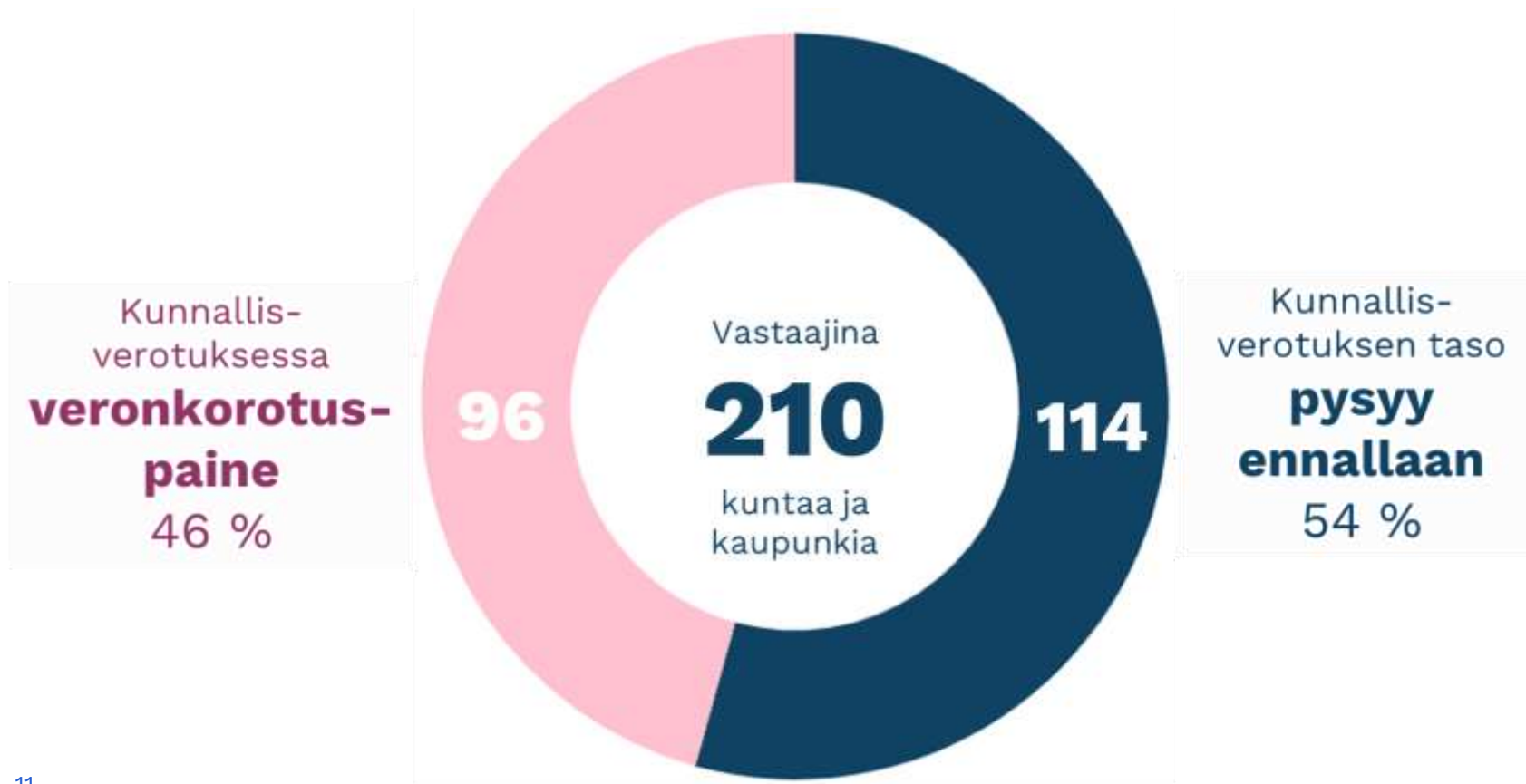

Kuntaliiton Talousbarometri,
syksy 2024

- Vastaajina Manner-Suomen kuntien talousjohtajat
- Vastausmäärä 210/293
- Kyselyssä tiedusteltiin näkemyksiä talouden tilasta, talousodotuksista, sopeutustoimien tarpeesta ja kunnallisveroprosentin korotuspaineesta

Kuntaliiton Talousbarometri julkaistiin 29.8.2024

Joka toisessa kunnassa on paine veronkorotuksiin vuonna 2025

Kuntaliiton Talousbarometri,
syksy 2024

- Vastaajina Manner-Suomen kuntien talousjohtajat
- Vastausmäärä 210/293
- Kyselyssä tiedusteltiin näkemyksiä talouden tilasta, talousodotuksista, sopeutustoimien tarpeesta ja kunnallisveroprosentin korotuspaineesta

Lue lisää:

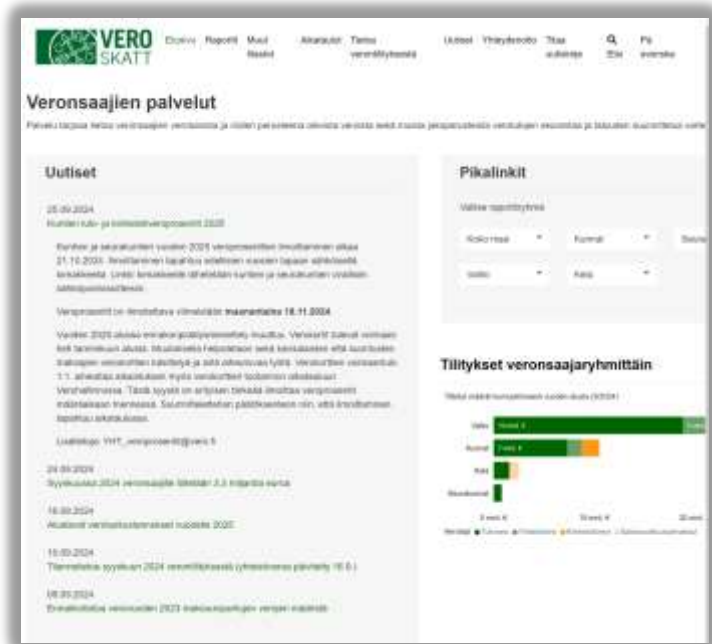
<https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/talousbarometri>

Syksyn aikana tapahtuvaa

- 23.9.2024 VM TAE, JTS, KTO, ...
- 1.10.-31.10.2024: Kuntien ja kuntayhtymien neljännesvuosiraportointi (KKNRQ3) Valtiokonttoriin
- Valtionosuusuudistus lausunnoille kuntiin lokakuussa
- Sote-voimaanpanolakiin liittyvä asetus liittyen tyhjenevien kiinteistöjen kuntatalousvaikutusten korvaukseen kunnille annetaan syksyn (?) aikana
- Kunnat ilmoittavat veroprosenteistaan verohallinnolle viim. MA 18.11.
- Taloustorstai 28.11.
- Päätökset harkinnanvaraisesta valtionosuuden korotuksesta (yht. 10 miljoonaa) marras-joulukuun taitteessa
- TE-uudistukseen liittyvä ~30 miljoonan euron muutuskuluavustus maksetaan kunnille vuoden loppuun mennessä
- Valtion talousarvioesitys hyväksytään juuri ennen joulua
- Valtionosuuspäätökset vuodelle 2025 ihan vuoden vikoina päivinä
- 1.1.2025 alkaen Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioiden raportointi VK:iin

Olethan huomannut nämä verotuksen ajankohtaiset?

- Alustavat verotuksen kustannukset vuodelle 2025 löytyvät **Veronsaajien palvelusta**
- Palvelussa myös lisätietoa kuntien tulo- ja kiinteistöveroprosenttien ilmoittamisesta (viim. 18.11.)
- Tietoa **verosta vapauttamisesta** → Katso Talouslistaviesti Benkulta syyskuun alussa
- Lisätietoja lokakuun aikana

Yleinen verokanta nostettiin 25,5 %:iin

- Yleinen verokanta muuttui 24 → 25,5 %
- Muutos astui voimaan 1.9.2024
- Yleisen verokannan soveltamisalaan ei tullut muutoksia
- Myynnin/hankinnan ajalliseen kohdistamiseen sovelletaan AVL 15 §:n sääntöjä
 - Veron suorittamisvelvollisuus syntyy, kun myyty tavara on toimitettu tai palvelu suoritettu
 - Ennakkomaksu kertynyt, tavara/palvelu otettu omaan käyttöön, jatkuvan suorituksen tilitysjakso päättyy
- Verohallinto on ohjeistanut erilaisissa tilanteissa sivuillaan www.vero.fi/alv
- Julkisyhteisöjä palvellaan julkisyhteisot@vero.fi

Näiden uudistusten etenemistä vielä odotetaan

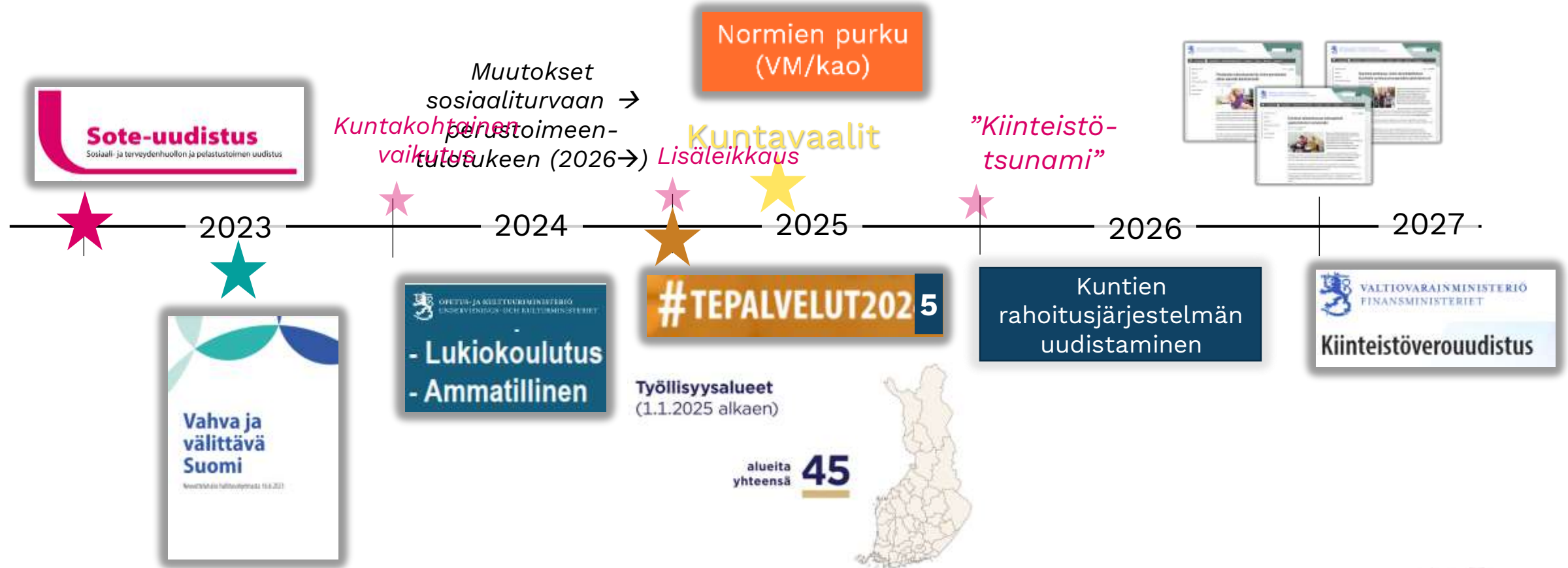
- Kiinteistöverouudistus?
- Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotukeen?

TIEDOKSI!

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto valmistelee tällä hetkellä kunnan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevaa yleisohjetta, kunnan taseohjetta ja lausuntoa eräistä TE-palveluihin liittyvistä kirjanpitokysymyksistä.

Kuluvat vuodet täynnä kuntatalouteen vaikuttavia uudistuksia

Uudistusten yhteisvaikutus määrää kunnan talouden kestävyyyden

Lisätiedot:

Sanna Lehtonen

Kuntatalousasioiden johtaja
Elinvoima ja talous -yksikkö
Suomen Kuntaliitto ry
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
+358 9 771 2079, +358 50 575 9090
Twitter: @SKlehtonen
Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi
www.kuntaliitto.fi

Kuntatalousohjelma

Taloustorstai 26.9.2024

@MinnaPunakallio

Julkinen talous, myös kunnat, pysyvät alijäämäisenä

Kuntien alijäämä kansantalouden tilinpidon käsittein noin 1-2 miljardia euroa.

Nettoluotonanto, mrd. euroa	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Paikallishallinto, v. 2023- kuntahallinto	-0,4	-1,3	-1,3	-1,9	-1,9	-2,1	-1,9
Hyvinvointialueet		-1,7	-1,9	-0,6	-0,7	-0,9	-1,7
Valtio	-3,6	-8,9	-8,8	-10,7	-9,3	-9,1	-8,3
Sosiaaliturvarahastot	3,5	3,7	1,7	3,9	4,3	5,0	5,1
Yhteensä	-0,5	-8,2	-10,2	-9,2	-7,7	-7,2	-6,9

* Nettoluotonanto = sektorin kokonaistulojen ja kokonaismenojen (ml. investoinnit) erotus kansantalouden tilinpidon mukaan

Nettoluotonanto, suhteessa BKT:hen	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Paikallishallinto, v. 2023-kuntahallinto	-0,1 %	-0,5 %	-0,5 %	-0,6 %	-0,6 %	-0,7 %	-0,6 %
Hyvinvointialueet		-0,6 %	-0,7 %	-0,2 %	-0,2 %	-0,3 %	-0,5 %
Valtio	-1,4 %	-3,3 %	-3,2 %	-3,7 %	-3,1 %	-2,9 %	-2,6 %
Sosiaaliturvarahastot	1,3 %	1,4 %	0,6 %	1,4 %	1,4 %	1,6 %	1,6 %
Yhteensä	-0,2 %	-3,0 %	-3,7 %	-3,2 %	-2,6 %	-2,3 %	-2,1 %

Kuntatalousohjelma on kuntien talousammattilaisten ykkösdekkari

Laadittu kuntien kirjanpidon käsittein

Lisäksi:

[Kuntakohtaiset painelaskelmat](#)

[Ennakkollinen vos-laskelma](#)

[Taloudellinen katsaus TAE2025](#)

Lisäksi:
[Hyvinvointi-alueiden rahoituslaskelma](#)

Sisältö

1. Kuntatalouden tilannekuva tuoreimpien tilastojen perusteella
2. Valtion kuntalinjaukset vuodelle 2025
3. Valtion kuntatoimet hallinnonaloittain
4. Kuntatalouden kehitysarvio ja rahoitusperiaatteen arviointi (=painelaskelma)

Syksyn ohjelma julki 23.9.2024

KUNTA LIITTO

Petteri Orpon hallituksen kuntapäätökset vuonna 2025

Kuntatalousohjelman liite 2 kuvaa päätösten kokonaisuutta

- Norminpurkua
- Tehtävien laajennuksia
- Hallituksen säästöjä, lisätoimia
- Hallituksen säästöjen vaikutuksia kuntien verotuloihin ja menoihin
- Valtion veropäätösten kompensatiot
- **Liitteestä puuttuu kuitenkin joitakin toimia, kuten sote-siirtolaskelman jälkikäteisperintä (231 milj. euroa).**
- **Monien päätösten vaikutukset kuntien menoihin, mm. norminpurku, arvioitu ylioptimistisesti**

steri Orpon hallituksen päätösperäisten toimenpiteiden vaikutukset kuntien, milj. euroa, muutos 2024–2025

toimenpiteen nimi	Muutoksen syy	Vaikutus tuloihin
verotulo- ja pääomatuloverot	Ansiotulovähennyksen korvaamien työtulovähennyksellä ja muut veromuutokset	347,5
Yhteensä		347,5
peruspalvelujen valtionosuus	Indeksijarru 1 %-yksikköä (HO 2023)	-25,3
peruspalvelujen valtionosuus	Oppimisen tuen uudistaminen (HO 2023)	38,2
peruspalvelujen valtionosuus	Kolmen vuosiviikkotunnin lisääminen perusopetukseen (siirto momentilta 29.10.30) (HO 2023)	8,6
peruspalvelujen valtionosuus	Työllisyysmäärärahojen alentaminen (HO 2023)	-37,0
peruspalvelujen valtionosuus	Kuntien työllistämismäärärahojen kumoaminen (57 vuotta täyttäneet työttömät työnhakijat) (HO2023)	-18,7
peruspalvelujen valtionosuus	Maahanmuuttajaaitien aseman parantaminen (HO 2023)	4,9
peruspalvelujen valtionosuus	Pakolaiskiintiön lasku 500 henkilöön, kotoutumiskoulutus (HO 2023)	-0,9

Liitteessä yhteensä noin 60 eri päätöstä

Valtion keskeisimmät kuntalinjaukset vuonna 2025

- Kuntien valtionosuuksiin kohdistuu sote-uudistuksesta johtuen pysyvä vähennys (501 milj. €), jonka vaikutusta lievennetään 277 miljoonalla eurolla.
- Lisäksi valtionosuuksien jälkikäteisperintä ylittää 231 milj. euroon vuonna 2025

Black Friday -menetyksen kompensointi

- Yhden %-yksikön indeksijarru
- Kuntien norminpurku
- Kuntien kotoutumiskorvaukset
- Ammatillinen koulutus
- OKM:n valtionavustukset

Leikkauksia kuntien valtionrahoitukseen

TE-uudistus ja kotoutumislain uudistus liikkeelle

- TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille **uutena tehtävänä**. Kuntien valtionosuuteen osoitetaan +607 milj. euroa (palvelut) ja +216 milj. euroa (työttömyysturvan laajennus). Raha yleiskatteellista.
- Uudistuksen rahoitus ei ole täysimääräinen.

Kuntaverojen efektiivisyys lisääntyy

- Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys poistuu, mutta verotulomenetysten kompensatiot pienenevät vastaavasti (lisää tuloveroa, pienentää kuntien valtionosuuksia 329 milj. euroa)
- Yhteisvaikutus neutraali

KTO: Hallituksen päätösten nettovaikutus vahvistaa kuntataloutta hieman muutos 2024-2025, milj. euroa

	Tulot	Menot	Nettovaikutus
Verotulot	+348	0	+348
valtiovarainministeriö	-119	-23	-97
Opetus- ja kulttuuriministeriö	-47	-85	38
Liikenne- ja viestintäministeriö	-7	-7	0
Työ- ja elinkeinoministeriö	-101	-43	-58
Sosiaali- ja terveysministeriö	-24	-62	+38
Ympäristöministeriö	-4	-4	0
Muut	0	0	0
YHTEENSÄ	+45	-223	+268

KTO:n taulukossa ei ole mukana kaikkia päätöksiä

Todellisuus heikompi

**Todellisuus:
Hallituksen päätösten
kokonaisvaikutus
kuntatalouteen
vuonna 2025 painuu
nollaan tai hieman
sen alle.**

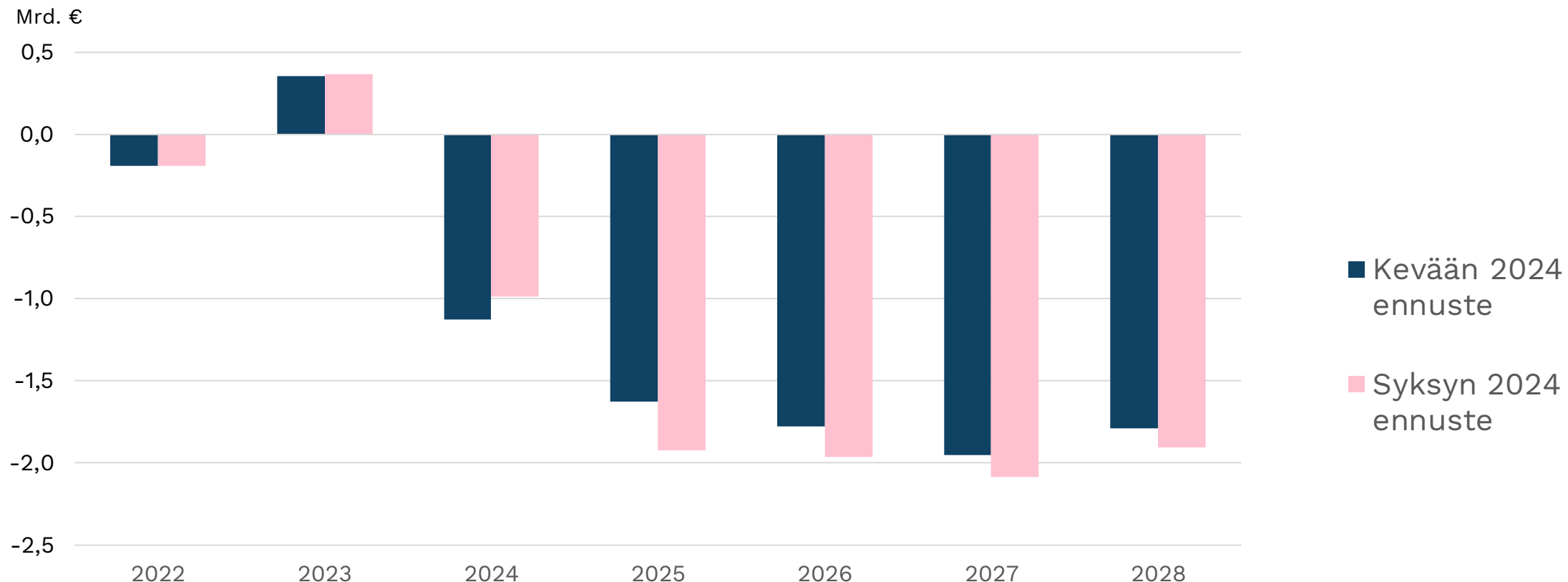
Kuntatalouden kehitysarvio

Kokonaistaloudelliset ennusteet

<u>muutos-%</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>
BKT, määrän muutos	1,3	-1,2	-0,2	1,7	1,5	1,3	1,2
BKT, muutos (kevään24 ennuste)	1,3	-1,0	0,0	1,6	1,5	1,3	1,1
Palkkasumman muutos	6,6	4,9	2,1	4,2	4,4	4,1	4,0
Yleisen ansiotason muutos	2,4	4,2	2,9	3,4	3,1	3,0	3,0
Kuntien ansiotason muutos	2,0	5,2	3,5	3,7	3,7	3,7	3,0
Kuluttajahintojen muutos	7,1	6,2	1,8	1,4	1,3	1,8	2,0
Valtionosuusindeksi muutos	3,7	4,5	2,1	3,4	3,3	3,2	2,7
Työttömyysaste	6,8	7,2	8,0	7,6	7,2	6,6	6,5
Työllisyysaste	73,8	73,6	72,8	73,1	74,1	75,0	75,8

Kuntatalouden ennuste heikentynyt

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta = tulorahoitus – investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien bruttomenot

mrd.€

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toimintamenot	43,92	21,51	22,00	23,47	24,18	24,86	25,45
- Henkilöstömenot	23,03	11,49	11,67	12,29	12,74	13,21	13,59
- Palkat	18,43	9,23	9,49	9,98	10,32	10,71	11,03
- Muut henkilöstömenot	4,60	2,26	2,17	2,31	2,43	2,50	2,56
- Ostot (materiaalit ja palv.)	17,39	7,66	7,94	8,33	8,56	8,76	8,90
- Avustukset	1,80	1,22	1,20	1,62	1,62	1,60	1,64
- Muut toimintamenot	1,70	1,14	1,19	1,22	1,25	1,28	1,32
Rahoitusmenot, brutto	0,30	0,40	0,45	0,65	0,72	0,75	0,78
Investoinnit	5,86	4,76	4,98	5,15	5,35	5,55	5,74
Yhteensä	50,08	26,67	27,43	29,27	30,25	31,16	31,96
Muutos-%:							
Toimintamenot	4,8	-51,0	2,3	6,7	3,0	2,8	2,4
- Palkat	3,5	-49,9	2,9	5,1	3,4	3,8	3,0
- Ostot (materiaalit ja palv.)	7,2	-56,0	3,7	4,9	2,8	2,4	1,5
Menot yhteensä	5,2	-46,7	2,8	6,7	3,4	3,0	2,6

Kuntatalouden vuosikate ja tilikauden tulos

painelaskelman mukaan, mrd.€

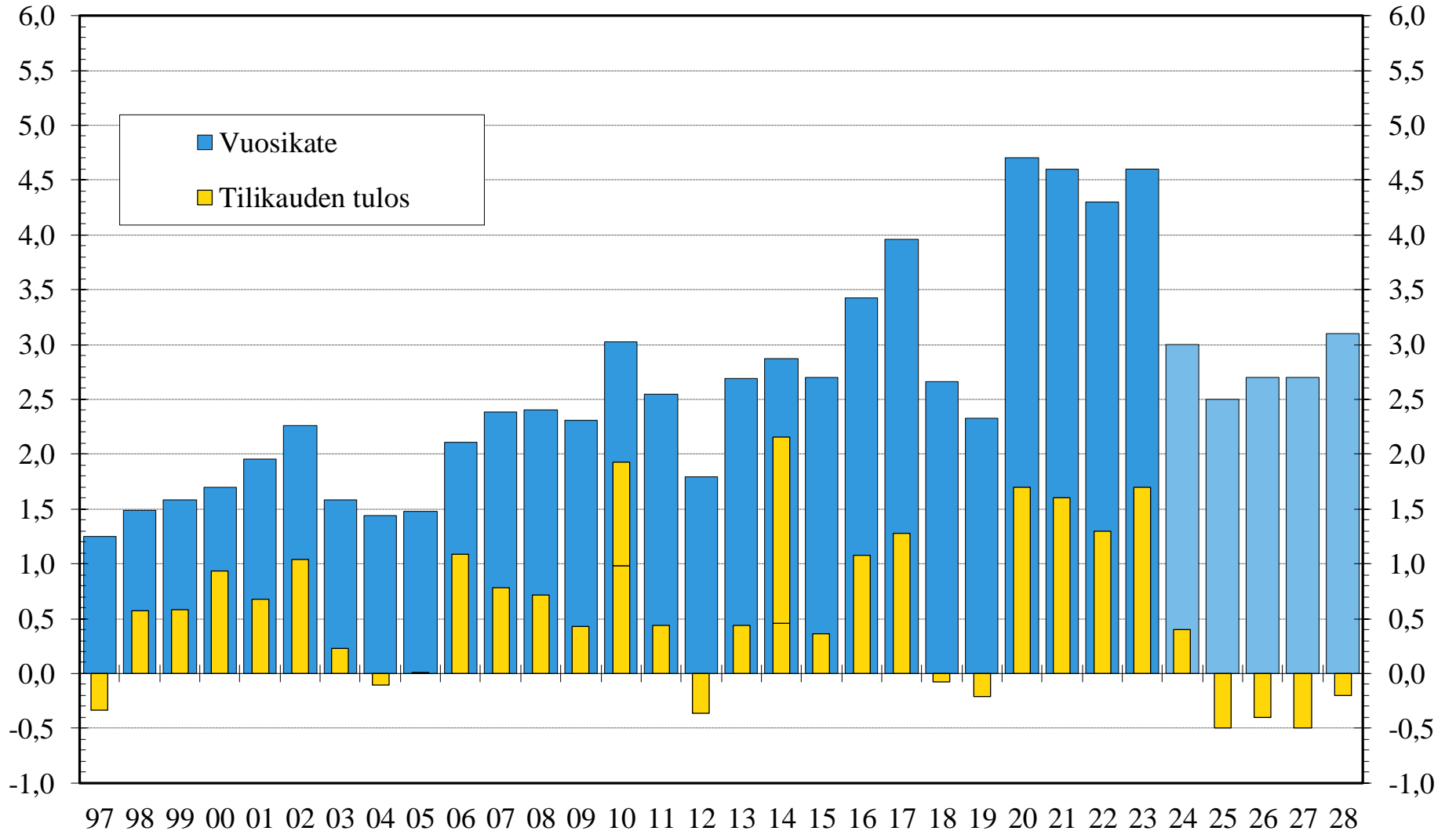
Vuoden 2010 tuloksessa HSY:n perustamisesta johtuvaa kirjanpidollista myyntivoittoa 0,95 mrd. euroa.

Vuonna 2014 kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen paransi tulosta 1,7 mrd. euroa.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kikyn lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

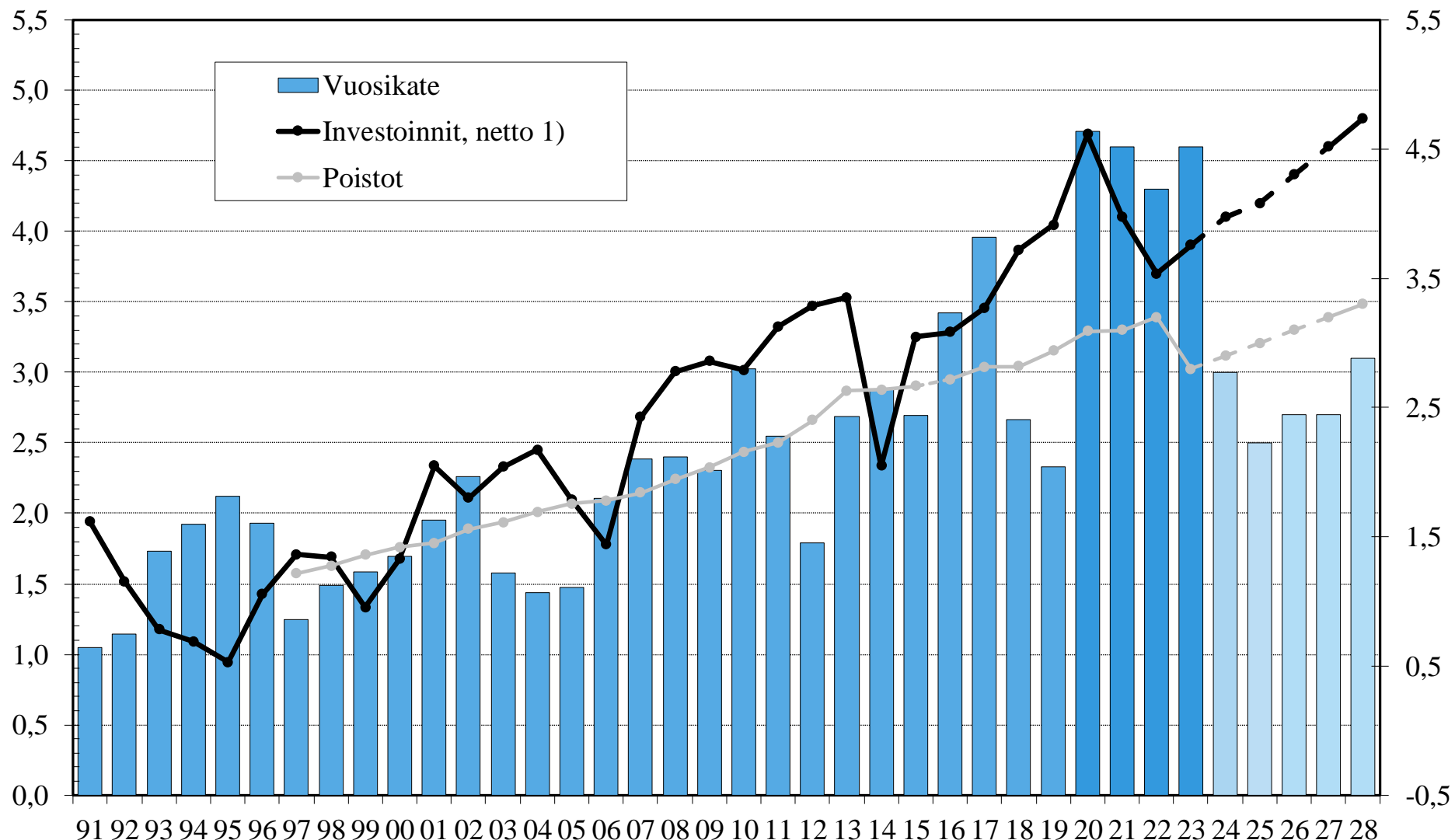
Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnit¹⁾ painelaskelman mukaan, mrd.€

Vuoden 2014 nettoinvestointien tasoon vaikuttaa kunnallisten liikelaitosten yhtiöittäminen.

Vuosien 2016 ja 2017 vuosikatetta vahvistivat kilpailukykysojimuksessa sovittu lomarahaleikkaus ja työnantajamaksujen alennukset. Kiky-säästöt leikattiin kuntataloudesta täysimääräisinä vuosina 2018-2019.

Vuonna 2020 vuosikatetta vahvistaa noin 2,6 miljardin euron koronatuki kunnille ja sairaanhoitopiireille. Vuodelle 2021 myönnettiin koronatukia yhteensä noin 2,4 miljardia euroa.

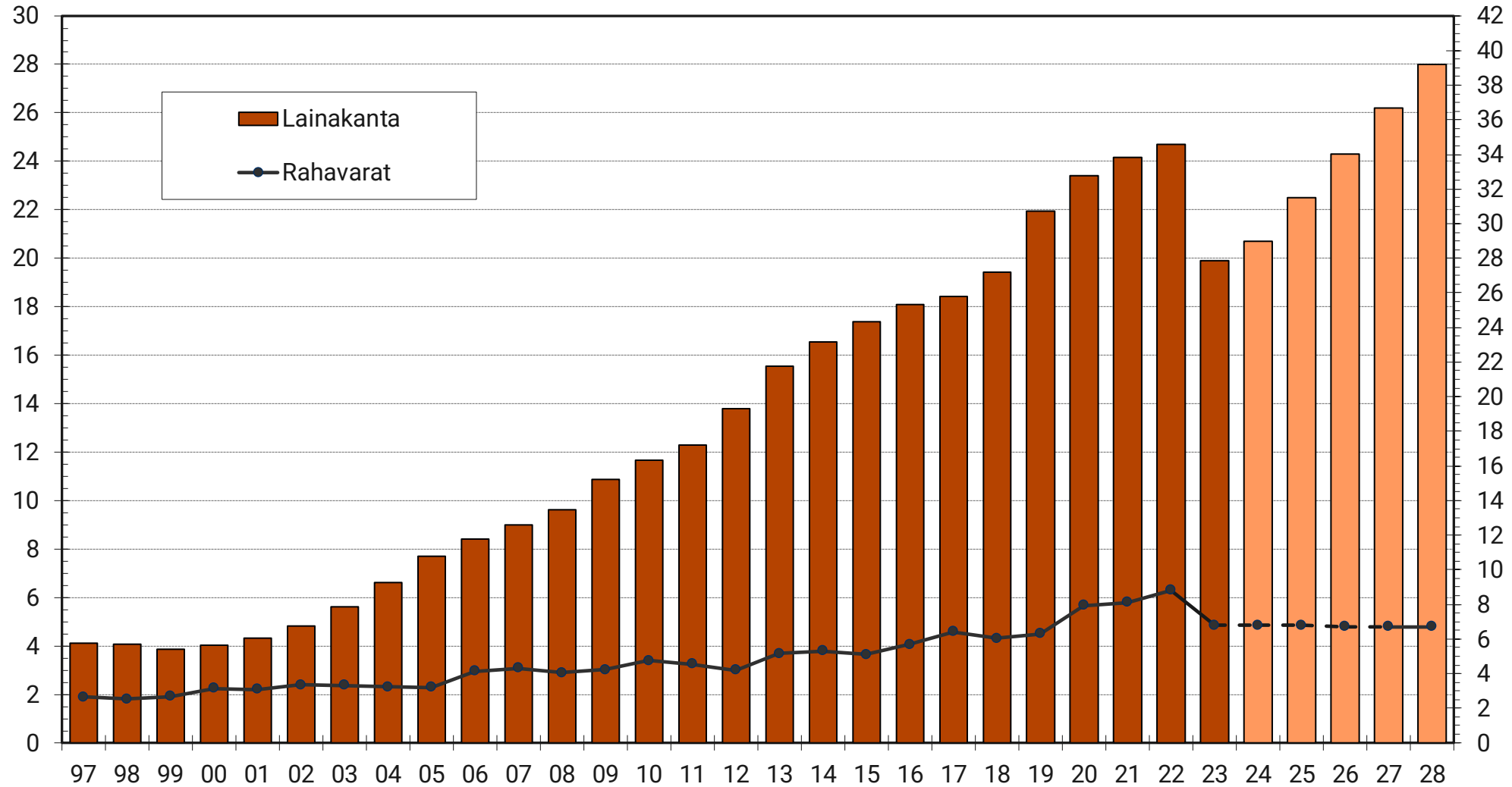
Vuoden 2023 vuosikatetta parantaa erityisesti edellisten vuosien verotilitykset.

1) Investoinnit, netto = Käyttöomaisuusinvestoinnit-rahoitusosuudet - käyttöomaisuuden myyntitulot.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta ja rahavarat

painelaskelman mukaan, mrd.€

Eräitä veropohjaerien vaikutuksia kuntiin

Miten muutokset eri veropohjissa vaikuttavat kuntien verotuloihin?

Palkkatulot (ansiotulovero)

Kun palkkatulot kasvavat yhdellä %-yksiköllä niin valtion ansiotuloverot +341 milj. eurolla ja kuntien ansiotuloverot **+86 milj. eurolla**.

Lisäystä yhteensä +540 milj. euroa.

Eläketulot (ansiotulovero)

Kun eläketulot kasvavat yhdellä %-yksiköllä niin valtion ansiotuloverot +114 milj. eurolla ja kuntien ansiotuloverot **+41 milj. eurolla**.

Lisäystä yhteensä +169 milj. euroa.

Toimintaylijäämä (yhteisövero)

Kun toimintaylijäämä kasvaa yhdellä %-yksiköllä niin valtion yhteisöverot kasvavat 58 milj. eurolla ja kuntien **18 miljoonalla eurolla**.

Lisäystä yhteensä +76 milj. euroa.

Yksityinen kulutus (ALV)

Kun yksityisen kulutuksen arvo kasvaa yhdellä prosenttiyksiköllä niin valtion tulot kasvavat 150 milj. eurolla.

**Lisätietoa päivitetystä
ennusteista
talousarvion tueksi**

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksuja

prosenttia maksun perusteena olevasta palkasta

MAKSU	2022	2023	2024	2025*	2026*
Sairausvakuutusmaksu	1,34	1,53	1,16	1,88	1,84
Työttömyysvakuutusmaksu	2,05 ^{a)}	2,06 ^{b)}	1,09 ^{c)}	0,80 ^{d)}	0,80 ^{d)}
Kevan jäsenyhteisön eläkemaksu yhteensä, keskimääräinen työnantajan osuus	20,34	19,81	19,58	19,35	19,6
Työnantajan osuus palkkaperusteisesta eläkemaksusta ^{e)}	16,84	16,85	16,85	16,85	17,10
Tasausmaksu (suhteessa Kevan jäsenyhteisöjen palkkasummaan) eläkemenoperusteinen maksuosaa 2022 ^{f)}	3,5	2,96	2,73	2,50	2,5
Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu, keskimääräinen työnantajan osuus	16,57	16,38	16,43	16,52	17,2
Muut erät (keskimäärin)	0,70	0,7	0,7	0,7	0,7
TYÖNANTAJAN MAKSUT KESKIMÄÄRIN	24,26	23,96	22,40	22,61	22,85
Maksumuutos, %-yksikköä ed. vuodesta	-0,39	-0,30	-1,56	+0,21	+0,23
Vakuutetun eläkemaksu (alle 53v. tai yli 62v.)	7,15	7,15	7,15	7,15	7,15
Vakuutetun eläkemaksu (53-62v.)	8,65	8,65	8,65	8,65	-

- a. 0,50 % palkkasumman ensimmäiseen 2 197 500 euroon asti
- b. 0,52 % palkkasumman ensimmäiseen 2 251 500 euroon asti
- c. 0,27 % palkkasumman 2 337 000 euroon asti
- d. Palkkasummarajan ylittävältä osalta. Rajan alla maksu olisi 0,20 %.
- e. Palkkaperusteinen eläkemaksu on kokonaisaläkemaksu, joka sisältää työnantajan ja työntekijän eläkemaksun sekä työkyvyttömyyseläkemaksun.
- f. Eläkemenoperusteinen maksu muuttui vuonna 2023 tasausmaksuksi. Taulukossa tasausmaksulla kerättävä summa suhteutettu Kevan jäsenyhteisöjen koko palkkasummaan.
Työnantajakohittaiset maksut Kevan verkkopalvelussa.

* ennuste

Kuntien ansiot kasvavat tulevina vuosina yleistä kehitystä (+3,1 %) nopeammin

Kuntien ansiotasoindeksi, muutos-%

Vuonna 2024	+3,5 %
Vuonna 2025	+3,7 %
Vuonna 2026	+3,7 %
Vuonna 2027	+3,7 %
Vuonna 2028	+3,0 %

Keskimäärin

+3,5 %

(2025-2028)

Palkkasumman kasvu notkahtaa, mutta kasvaa sen jälkeen vakaasti

Kansantalouden palkkasumma, muutos-%

Vuonna 2024	+2,1 %
Vuonna 2025	+4,2 %
Vuonna 2026	+4,4 %
Vuonna 2027	+4,1 %
Vuonna 2028	+4,0 %

+4,2 %
keskimääräinen
kasvu 2025-2028

Kuntien hintaindeksi nousee lähivuosina reilut kolme prosenttia

Peruspalvelujen hintaindeksiennuste

Vuonna 2024	+2,1 %
Vuonna 2025	+3,4 %
Vuonna 2026	+3,3 %
Vuonna 2027	+3,2 %
Vuonna 2028	+2,7 %

3,2 %

Peruspalvelujen
hintaindeksin nousu
keskimäärin
2025-2028

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2024

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2024	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- Indeksi, muutos, %	Inflaatio, %
VM	syyskuu	-0,2	8,0	2,9	1,8
Labore	syyskuu	-0,2	8,4	4,0	1,9
ETLA	syyskuu	-0,4	8,0	3,2	1,6
PTT	syyskuu	-0,6	8,4	3,6	2,0
Suomen Pankki	syyskuu	-0,5	8,3	3,4*	1,8*
Handelsbanken	syyskuu	-0,2	8,1	3,0	1,8
Nordea	syyskuu	-0,5	8,2	2,9	1,6
Danske Bank	syyskuu	-0,4	8,3	3,0	1,9
Kuntarahoitus	syyskuu	-0,3	8,2	..	1,9
OP	elokuu	-0,5	8,2	3,0	2,0
Hypo	kesäkuu	-1,0	8,5	2,5	1,5
Akava Works	kesäkuu	-0,4	8,0	3,5	1,9
Euroopan komissio	toukokuu	0,0	7,4	..	..
OECD	toukokuu	-0,4	8,0	..	..

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2025

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2024	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- Indeksi, muutos, %	Inflaatio, %
VM	syyskuu	1,7	7,6	3,4	1,4
Labore	syyskuu	1,7	8,5	3,9	1,9
ETLA	syyskuu	1,4	7,6	3,2	1,3
PTT	syyskuu	1,1	8,2	3,8	2,4
Suomen Pankki	syyskuu	1,1	8,1	2,9*	1,4*
Handelsbanken	syyskuu	1,5	7,6	3,0	1,7
Nordea	syyskuu	1,5	8,0	3,1	1,4
Danske Bank	syyskuu	1,8	8,0	3,0	1,5
Kuntarahoitus	syyskuu	2,0	7,8	..	1,9
OP	elokuu	2,0	7,9	3,5	2,2
Hypo	kesäkuu	2,0	8,0	3,0	2,0
Akava Works	kesäkuu	1,6	7,5	3,0	1,6
Euroopan komissio	toukokuu	1,4	7,2	..	..
OECD	toukokuu	1,9	7,7	..	..

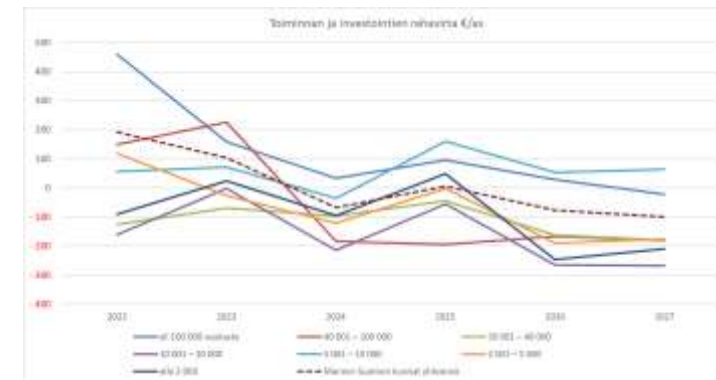
Kansantalouden ennusteet vuodelle 2026

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2024	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- Indeksi, muutos, %	Inflaatio, %
VM	syyskuu	1,5	7,2	3,1	1,3
Labore	syyskuu	1,8	8,1	4,0	1,7
ETLA	syyskuu	1,3	7,3	2,7	1,6
Suomen Pankki	syyskuu	1,8	7,8	2,6*	1,3*
Handelsbanken	syyskuu	1,6	7,1	3,0	1,7
Nordea	syyskuu	2,0	7,4	3,0	1,2
Kuntarahoitus	syyskuu	2,0	7,1	..	1,7
OP	elokuu	1,3	7,6	3,0	2,0

Kiitos!

Minna Punakallio
Puh. 09 771 2095, 040 – 751 5175
minna.punakallio@kuntaliitto.fi
@MinnaPunakallio

Kuntaliiton syyskuun veroennustekehikko

Taloustorstai, 26.9.2024

Benjamin Strandberg, asiantuntija

**Veroennuste muuttui hyvin vähän
elokuun päivityksestä.**

**Lähinnä tarkennettiin kuluvan vuoden
kertymäarvioita.**

Verotulojen jaksotus on normalisoitumassa soten jälkeen

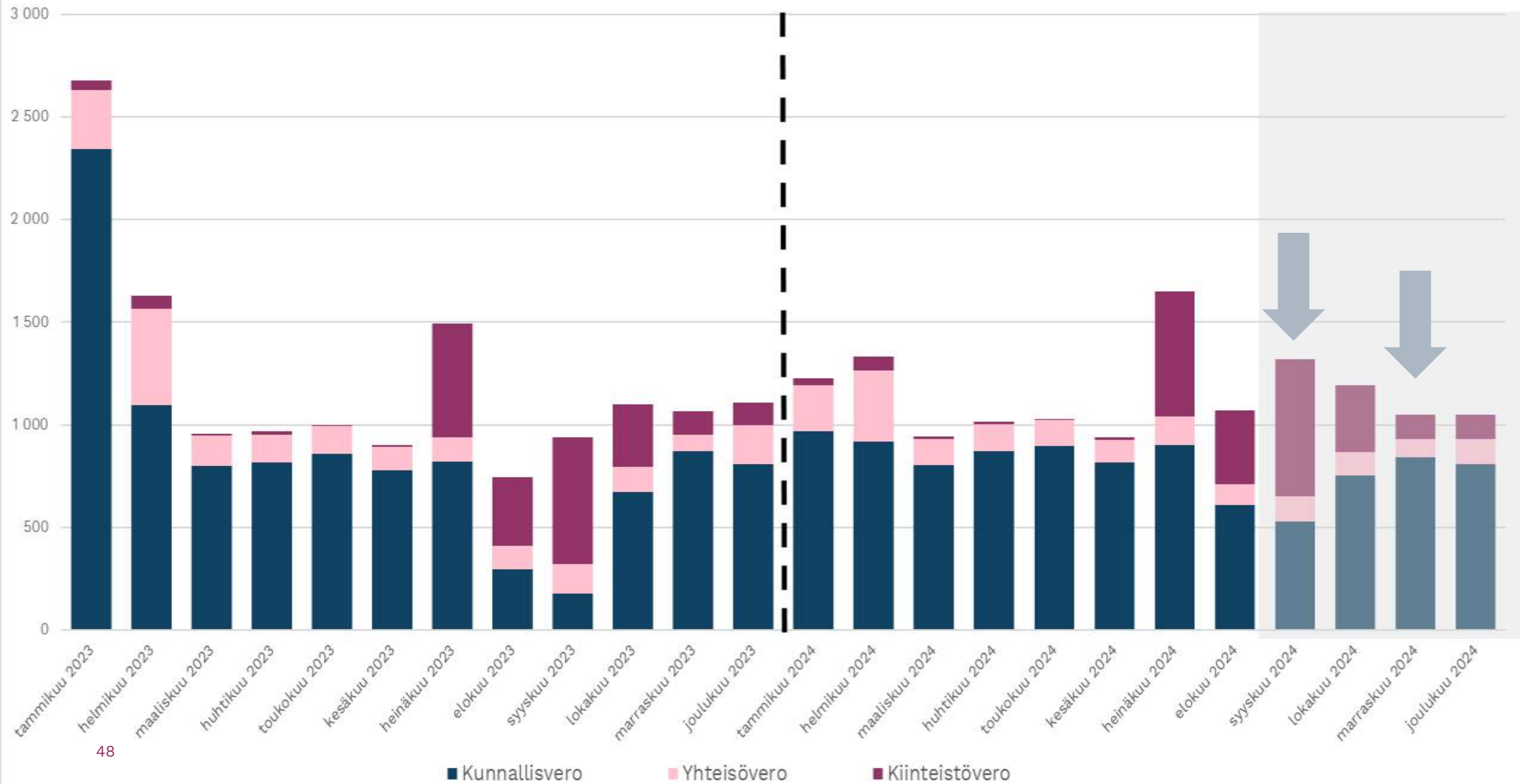
- Vanhojen verovuosien ”hännät” poistumassa kuntien verokertymistä.
 - Verotulojen kehitys ei ole vertailukelpoinen viime vuoteen.
 - Vuonna 2023 kertyi vanhojen veroperusteiden mukaisia verotuloja kertaluontoisesti noin 1,4 miljardin euron edestä
- Kunnallisveron ensi vuoden vahva kasvu selittyy pääosin mittavista veropäätöksistä.
 - Erityisesti ansiotulovähennyksen poiston vaikutus kunnallisveroon noin + 300 milj. euroa vuositasolla.

Benjamin Strandbergin blogi 19.6.2024

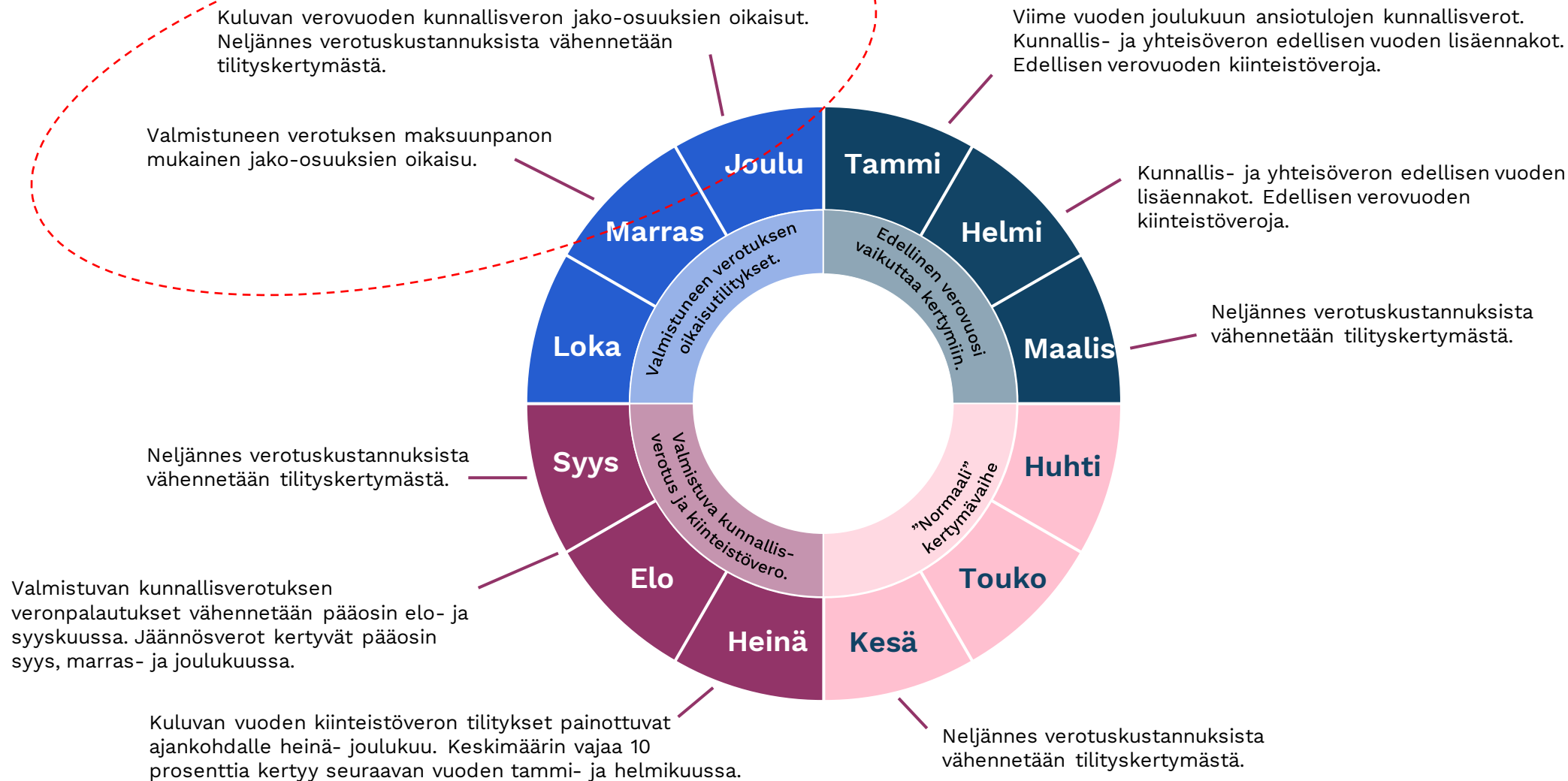
Kuntien verotulojen jaksotus normalisoitumassa soten jälkeen

Kuntien verokertymät 01/2023-08/2024 ja ennuste loppuvuodelle 2024

Kuntien verotulojen vuosikello

Kuluvan vuoden kunnallisveroennuste

Syyskuun veroennustekehikko vrt. 10/2023

- **Kunnallisvero** yhteensä arviolta jopa noin **+150** miljoonaa euroa parempi verrattuna viime syksyn arvioon.
 - Maksettavassa kunnallisverossa 2023 ei merkittäviä yllätyksiä. Jo viime syksyllä tehdyt arviot osuivat tältä osin keskimäärin hyvin.
 - Maksettavassa kunnallisverossa 2024 ei kuitenkaan muutosta, kertymissä on kyseessä jaksotusmuutos.
 - Verovuoden 2024 ryhmäosuuden oikaisulle ei tällä hetkellä ole tarvetta, mutta kunnallisveron osalta positiivinen paine.

KUNNALLISVERON TILITYKSET	
TA -VUODEN ENNAKOT	2024**
Tilitys kunnille TA-vuodelta	8 880
<i>Muutos %</i>	6,5
<i>Osuus maksettavasta %</i>	92,7
TILITYKSET ED. VUODELTA	2024**
Ennakot (tammi-lokakuu)	570
Maksuunpanotilitys + muut	60
Tilitys kunnille ed.vuodelta	630
TILITYKSET VUODELTA t-2	2024**
Jäännösverot + muut	180
TILITYKSET AIK. VUOSILTA	2024**
Muut tilitykset	70
TILITYKSET YHTEENSÄ	9 760
<i>Muutos %</i>	-5,6

Lokakuussa 2023:
91,3 %

Valmistuva verotus 2023 on historiallinen

Tuloveroprosentin leikkaus näkyy kuntakohtaisissa kehityksissä

- Maksettava kunnallisvero koko maassa laskee **-58,5** % 2023.
- Leikatulla veroprosentilla pääsyynä kuntakohtaisiin merkittäviin eroihin Manner-Suomessa:
 - Suurin pudotus **-74,6** (Kauniainen). Pienin tuloveroprosentti (4,36 %). Paras efektiivisyys (n. 0,6 %-yks.)
 - Pienin pudotus **-47,2** (Merijärvi). 3 suurin veroprosentti (9,86 %). 4 heikoin efektiivisyys (n. 3,5 %-yks.)

Kunta	Kunnallisvero 2023, muutos ed. vuoteen, %	Kunnan tuloveroprosentti 2023	Tuloveroprosentin suuruusjärjestys (1=pienin)
Kauniainen	-74,4	4,36	1
Kustavi	-68,4	5,36	2
Eurajoki	-67,3	5,36	2
Helsinki	-67,3	5,36	2
Espoo	-67,2	5,36	2
Evijärvi	-49,6	9,86	279
Ylivieska	-48,9	10,36	292
Karjajoki	-48,8	9,86	288
Halsua	-48,7	10,86	293
Merijärvi	-47,2	9,86	289

Efektiiivisyys: Nimellisen veroasteen (kunnan tuloveroprosentti) ja efektiivisen veroasteen (kunnallisveron suhde ansiotuloihin) erotus. Mitä pienempi ero veroasteiden välillä, sitä parempi kunnallisveron efektiivisyys.

Lähde: Verohallinto 9.9.2023, N181-tiedosto

Kuluvan vuoden yhteisöveroennuste

Syyskuun veroennustekehikko vrt. 10/2023

- **Yhteisöveron** loppuvuoden kertymäennuste on valitettavan epävarma.
 - Noin **-70** miljoonaa euroa heikompi verrattuna viime vuoden lokakuun arvioon.
 - Kevään oletus, että loppuvuoden ennakkoerot tulevat alentumaan ovat viime kuukausien tilityksissä valitettavasti vahvistuneet.
 - Loppuvuoden ennusteen taustalla on VM:n makroennuste elokuulta jota olemme alentaneet hieman lisää.

MAKSETTAVA YHTEISÖVERO		
VEROVUOSI	2023**	2024**
KUNTIEN OSUUS YHT.VEROSTA	1 800	1 740
<i>Muutos %</i>	-33,7	-3,3
YHTEISÖVERON TILITYKSET		
TILIVUOSI	2023	2024**
Verovuodelta 2022	730	20
Verovuodelta 2023	1 222	410
Verovuodelta 2024	107	1 220
Verovuodelta 2025	0	80
Verovuodelta 2026		
Verovuodelta 2027		
Verovuodelta 2028		
Verovuodelta 2029		
TILITYKSET YHTEENSÄ	2 063	1 730
<i>Muutos %</i>	-32,3	-16,1

Lokakuussa 2023: **120 milj. € enemmän**

Kehysriihen mittavat veropäätökset paransivat kunnallisveron tuottoa

Ansiotulovähennyksen poistaminen kunnallisverosta.

Nettovaikutus vajaa **+330** miljoonaa euroa.

Efekttiivinen veroaste paranee noin **+0,2 %**-yksikköä koko maassa.

Eläketulojen verotusta kiristetään osana julkisen talouden sopeuttamista.

Eläketulo- ja kotitalousvähennys pienenee.

Verovaikutus noin **+30** miljoonaa euroa.

”Kanavointiratkaisu”, eli vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin.

Verovaikutus noin **+80** miljoonaa euroa/vuosi.

Miten veropäätökset näkyvät vähennyksissä veroennustekehikossa (1/2)

VÄHENNYKSET	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**	2028**
Palkansaajan vak.maksut	10 610	9 560	9 150	9 500	9 890	10 260
% palkoista	9,8	8,7	8,0	7,9	7,9	7,9
Vähennetyt matkakustan.	1 910	1 740	1 740	1 740	1 740	1 740
Muut tulonhankk. vähennykset	3 490	3 510	3 530	3 550	3 570	3 590
Eläketulovähennys	8 000	8 400	8 100	8 150	8 150	8 150
% eläkkeistä	21,09	20,83	19,59	19,19	18,69	18,13
Ansiotulovähennys	6 150	6 100	0	0	0	0
Perusvähennys	4 500	4 600	4 500	4 400	4 300	4 200
Vapaaeht. eläkem. + muut väh.	250	240	240	240	230	230
VÄHENNYKSET YHT.	34 910	34 150	27 260	27 580	27 880	28 170
Muutos %	7,0	-2,2	-20,2	1,2	1,1	1,0
Vähennysaste, %	21,91	20,76	16,08	15,72	15,35	14,99
Ansiotulo - vähennykset	124 400	130 340	142 320	147 890	153 700	159 720
Muutos %	4,7	4,8	9,2	3,9	3,9	3,9

← ”Kanavointiratkaisu” vähensi palkansaajien vakuutusmaksuja (työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksuja), verovaikutus arviolta yli **+70** miljoonaa euroa.

← Eläketulovähennys laskee noin 400 miljoonalla eurolla, verovaikutus noin **+30** miljoonaa euroa.

← Ansiotulovähennyksen poistaminen kunnallisverosta. Suoraan kunnallisverosta tehtävä työtulovähennys nousee poistamisen seurauksena reilulla 150 miljoonalla eurolla. Nettovaikutus vajaa **+340** miljoonaa euroa.

← Vähennysaste, eli ansiotuloista tehtävien vähennysten osuus kaikista ansiotuloista laskee arviolta alle 16 prosenttiin koko maassa.

Miten veropäätökset näkyvät vähennyksissä veroennustekehikossa (2/2)

MAKSETTAVA KUNNALLISVERO		KOKO MAA , Milj. €				
VEROVUOSI	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**	2028**
Ansiotulo - vähennykset	124 400	130 340	142 320	147 890	153 700	159 720
Tuloveroprosentti, painotettu ka	7,43	7,51	7,51	7,51	7,51	7,51
VERO (Tulon perusteella)	9 243	9 789	10 688	11 107	11 543	11 995
Työtulovähennys	160	170	330	320	330	330
Muut vähenn. verosta	33	39	38	37	33	35
Vähenn. verosta yhteensä	193	209	368	357	363	365
MAKSETTAVA VERO	9 050	9 580	10 320	10 750	11 180	11 630
Muutos %	-58,5	5,9	7,7	4,2	4,0	4,0
Jää kertymättä	60	60	60	60	60	60
KERTYY KOLMEN VUOD. AIKANA	8 990	9 520	10 260	10 690	11 120	11 570
Efektiivinen veroaste	5,68	5,82	6,09	6,13	6,16	6,19

Suoraan kunnallisverosta tehtävä työtulovähennys nousee reilulla 150 milj. eurolla ansiotulovähennyksen poiston myötä. Poistamisen nettovaikutus arviolta vajaa +340 milj. euroa.

Maksettava kunnallisvero nousee reilu 400 milj. euroa/vuosi verrattuna **helmikuun** arvioon. Huhtikuusta ei käytännössä muutosta arvioituun maksettavaan kunnallisveroon koko ennustejaksolla 2023-2028.

Kunnallisveron efektiivinen veroaste, eli maksettavan kunnallisveron osuus ansiotuloista paranee noin +0,2 %-yks. ansiotulovähennyksen seurauksena

Keskeisten veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuottoon vuositasolla, milj. euroa

Veroperustemuutos	2025	2026	2027	2028
Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus (huomioitu aiemmissa ennusteissa)	-40	-38	-37	-37
Ansiotulovähennyksen korvaamien työtulovähennyksellä ja siirto	338	338	338	338
Eläketulovähennyksen pienentäminen (pieni aleneva vaikutus myös kotitalousvähennyksessä)	32	32	32	32

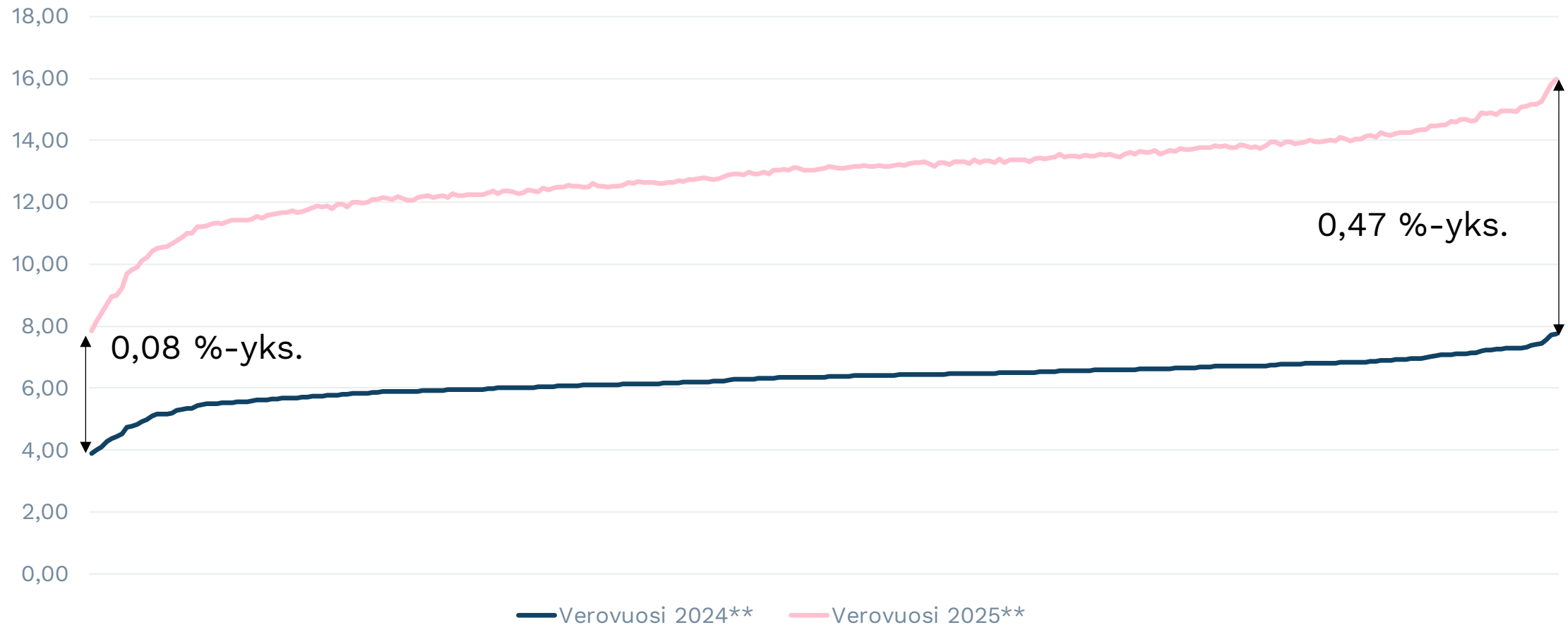
Verotulomenetysten kompensatio sisältää myös muita vaikutukseltaan pienempiä veroveroperustemuutoksia (muun muassa työtulovähennykseen) ja pienenee yhteensä reilulla 300 miljoonalla eurolla ensi vuonna. (kunnallis- ja yhteisövero).

HUOM! Veromuutosten tuottovaikutukset tarkentuvat vielä.

Lähde: Kuntatalousohjelma, syksy 2024

Arvioidut efektiiviset veroasteet 2024 ja 2025

Manner-Suomen kunnat, arvio muokkaamaton veroennustekehikko 09/2024

Arvioidut verotulot yhteensä muuttuneet hyvin vähän huhtikuun lopun arvioista

KUNTIEN VEROTULOT YHTEENSÄ				KOKO MAA , Milj.€		
TILIVUOSI	2023	2024**	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	10 338	9 760	10 280	10 740	11 160	11 600
<i>Muutos %</i>	-52,5	-5,6	5,3	4,5	3,9	3,9
Yhteisövero	2 063	1 730	1 720	1 830	1 930	1 990
<i>Muutos %</i>	-32,3	-16,1	-0,6	6,4	5,5	3,1
Kiinteistövero	2 188	2 340	2 400	2 440	2 490	2 540
<i>Muutos %</i>	4,4	6,9	2,6	1,7	2,0	2,0
VEROTULO KIRJATTAVA	14 588	13 830	14 400	15 010	15 580	16 130
<i>Muutos %</i>	-45,8	-5,2	4,1	4,2	3,8	3,5

Kehitykset vuonna 2024: Kunnallis- ja yhteisöveron verohännät, maapohjan uusi korkeampi kiinteistöveroprosentti. Kunnallisveron vahva kehitys vuonna 2025 johtuu pääosin ansiotulovähennyksen poistosta.

**Seuraavat
veroennustekehikot
julkaistaan näillä
näkymin marraskuun
alussa.**

Kiitos!

Benjamin Strandberg
Asiantuntija, Kuntatalous

Puh. + 358 50 594 0603

Benjamin.Strandberg@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

Pauli Saloranta, Sitra
Kuntaliiton Taloustorstai
26.9.2024

Talouden suunnittelua kuntalaisten kanssa – miksi ja miten?

Alustavia tuloksia kokeiluista

Rahat esiin!

Kuntien tilanne muuttuu isosti

Kuntien tehtävät ja talous ovat murroksessa

- Hyvinvointialueet, TE-palvelut, mitä muuta?
- Rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän uudistus
- Väestön ja elinkeinorakenteen muutokset
- Geopolitiikan vaikutukset

Jos yhteistä tahtoa löytyy, murros on kunnille myös mahdollisuus. Kunnat ja kuntayhtymät voivat erikoistua vahvuksiensa pohjalta, rakentaa uusia kumppanuuksia ja uudistaa toimintatapojaan.

→ **Voivatko kuntalaiset auttaa yhteisen tahdon löytämisessä?**

→ **Päätökset konkretisoituvat budjetissa**

Miten osallistuminen voi auttaa talouden suunnittelussa?

- **Ohjaa tarkastelemaan panostusten hyödyllisyyttä ja eri toimien yhteisvaikutuksia**, koska kuntalaisia kiinnostaa päätösten seuraukset arjessa
- **Varmistaa eri näkökulmien puntaroinnin**, jotta säästöt pystytään tekemään mahdollisimman pienin vahingoin
- **Lisää valtuuston päätösten ohjausvaikutusta valmisteluun**, kun kuntastrategian toimeenpano sekä eri ohjelmien ja suunnitelmien resursointi kuvataan läpinäkyvästi kuntalaisille
- **Antaa päättäjille selkänöjää** viisaiden/vaikeiden päätösten tekemiseen
- **Lisää kuntalaisten arvostusta talouden suunnittelua kohtaan**, kun he näkevät budjetin yhteyden päätettyihin tavoitteisiin
- **Kääntää julkista talouskeskustelua** niin päin, että kuntalaiset pohtivat kunnan taloutta ja tekevät ratkaisuehdotuksia eivätkä vain kommentoi niitä (eli valita)

Parhaiten tunnettu tapaus Suomessa:

Kuntalaiset ottivat *oma-aloitteisesti kantaa* Pieksämäen kaupungin talouden tasapainotus-ohjelmaan kesällä 2015

Lopputulos: Valtuusto päätti 7 miljoonan säästöt

Lisätietoa:

[Mervi Lintunen 2023](#)

Miten sinä säästäisit?

Pieksämäen kylät ry:n Kyläkumppani plus -hanke sekä alueelliset kyläyhdistykset järjestävät asukastapaamiset Naarajärvellä, Jäppilässä ja Virtasalmella.

Keskustelutilaisuuksien aiheina ovat lähipalvelut.

Tilaisuudet pidetään

- Naarajärvellä ma 20.7. klo 18 Kanttilassa
- Jäppilässä ti 21.7 klo 18 Jäppilä-talolla
- Virtasalmella ke 22.7. klo 18 Virtasalmen kirjastolla

Tilaisuuksiin ovat tervetulleita kaikki alueensa palveluista kiinnostuneet.

Keskustelusta pitää kirjaa kyläasiamies ja esiin nousseet teemat viedään päättäjätapaamiseen elokuun alussa.

Iltakahvit voi ostaa kyläyhdistysten ja Kanttilan kahvioista.

Lisätietoja

Pieksämäen Kyläkumppani plus -hanke

Vuokko Jaakkola 045 845 6590

vuokko.jaakkola@pieksamaenkylat.fi

Veej'jakaja

maaseuturahasto

Alankomaat 2010: Austerity dialogue, Zeistin kaupunki (60 000 as.)

- Talouden tasapainotuksen tarve 6,2 Meur (= 10 % ei-lakisääteisistä menoista)
- **Päätettiin pyytää ei vain lausuntoja vaan myös itse ehdotukset kuntalaisilta**
- Avoimella kutsulla koottiin 200 hengen kansalaispaneeli, yhteistyössä Utrechtin yliopiston kanssa
 - Prosessi 3 kk, tuotti **strategiapaperin ja toimenpideohjelman**
 - Yhteensä **217 ehdotusta** säästöiksi tai uusiksi yhteistyömahdollisuuksiksi, laskennalliset vaikutukset yht. 7,6 Meur
 - Esimerkki: Austerlitzin taajaman bussiyhteyden sunnuntaivuorojen lakkautus vähäisen käytön vuoksi ja tilalle kehitettävä nettipohjainen kimpakyytijärjestelmä, säästöksi arvioitiin 40 000 eur/vuosi
- Ehdotukset arvioitiin ja yhdistettiin virkatyönä ja vietiin valtuustoon → **yli 95 % hyväksyttiin** → **säästöt saatiin**
- Kustannukset 50 000 euroa ja lisäksi 16 fasilitaattorin työaika (osallistujille ei maksettu kokouspalkkioita)
- **Haasteita:**
 - Nuorten saaminen mukaan
 - Avoimesta kutsusta johtuva aktiivisuusvääristymä
 - Ajanpuute työskentelyssä
 - Koettu poliittinen paine päätöksentekovaiheessa
- **Onnistumisen edellytys: Johtavien poliitikkojen luottamus kansalaisten kykyyn ratkaista kunnan ongelmia**

Lisätietoa:

[Overmans & Schepers 2015](#)

Alankomaat 2010: Austerity dialogue, Zeistin kaupunki (60 000 as.)

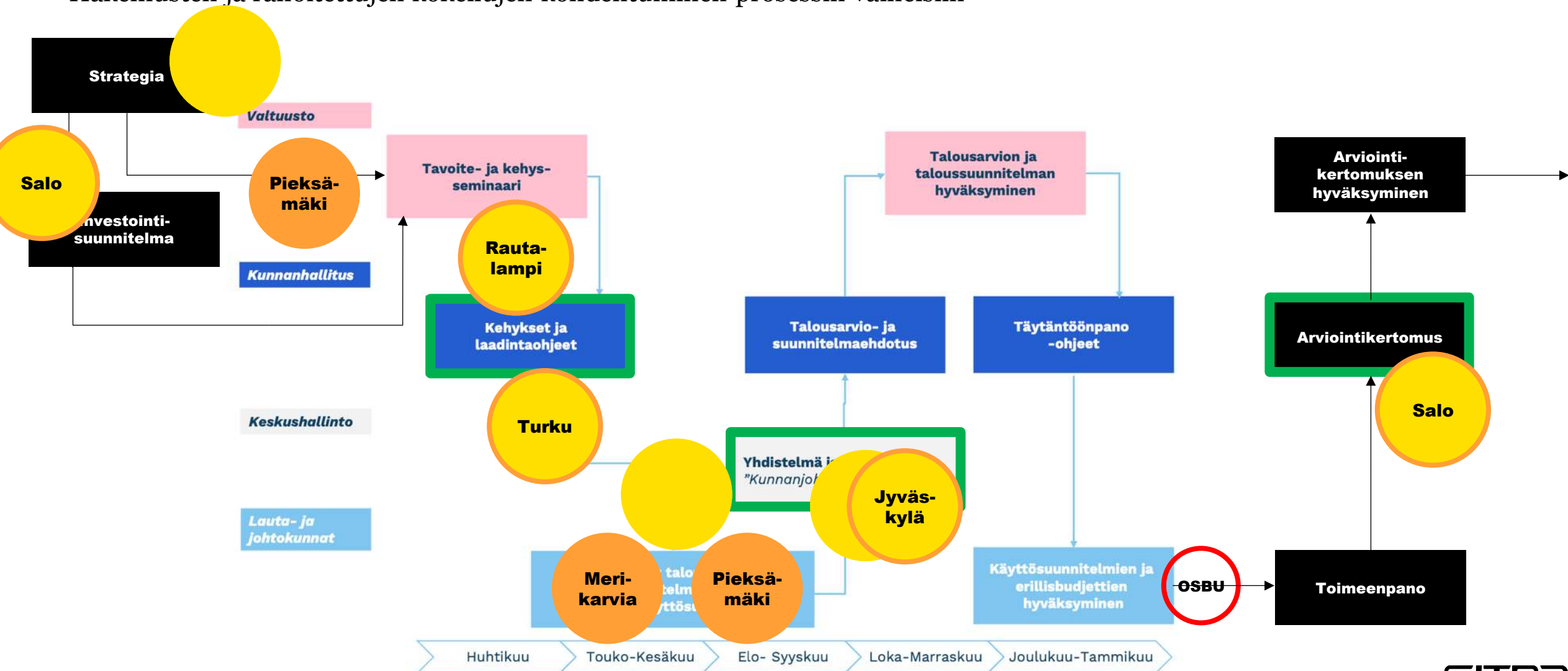

Lisätietoa:

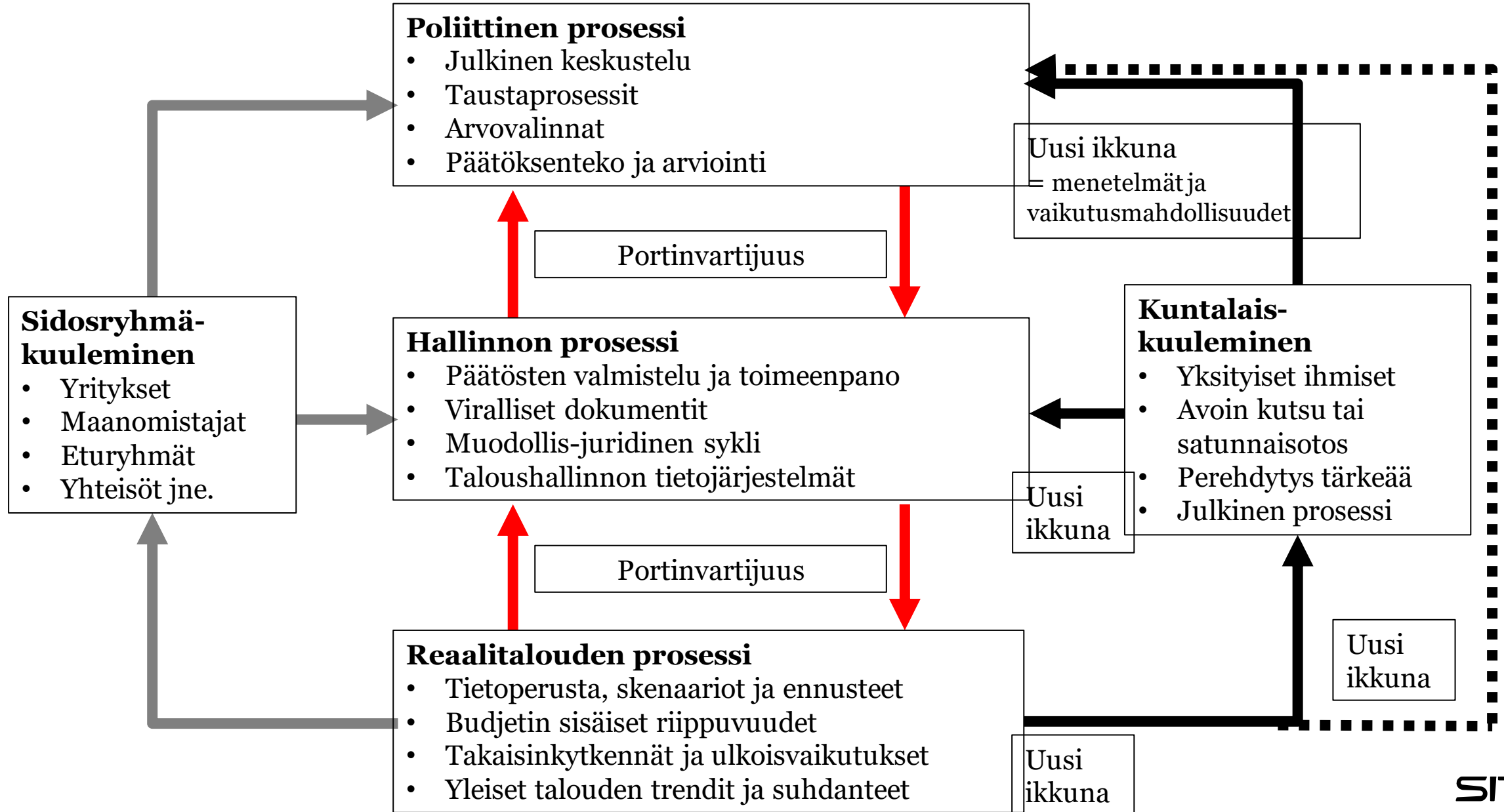
[Overmans & Schepers 2015](#)

Kuntien kokeilut 2023–24 Sitran hankekokonaisuudessa

- Muodollis–juridinen prosessi Kuntaliiton mukaan sekä strategia ja arviointi
- Otollisimmat vaikuttamisen paikat FCG:n esiselvityksen mukaan merkitty vihreällä
- Laajalti tunnettu osallistuva budjetointi merkitty punaisella (on eri asia)
- Hakemusten ja rahoitettujen kokeilujen kohdentuminen prosessin vaiheisiin

Systemimalli 10.8.23 / Haasteena tiedon kulku prosessien välillä / Järjestäytyneiden sidosryhmien kuuleminen ja suora kuntalaiskuuleminen *tukevat* edustuksellista päätöksentekoa ja sen valmistelua

Pilottikokeilut kunnissa 2023

Tavoite: saada näyttöä kansalaispaneelin toimivuudesta talouden kysymyksissä
Sitran rahoitus kokeilukumppaneille: yht. 63 000 eur (100 %)

Kokeilut Pieksämäellä (17 000 as.) ja Merikarvialla (3 000)

- Osana budjetin 2024 ja taloussuunnitelman 2024–26 laatimista
- **Kumpikin kunta kokosi kansalaispaneelin**
 - Pieksämäki satunnaisotanta: 1 000 kutsua → 70 ilmoittautui → 17 panelistia
 - Merikarvia avoin kutsu: 14 ilmoittautui → 14 panelistia
- **Panelistit perehdytettiin kunnan taloudelliseen tilanteeseen**
 - Työtä tuki Sitran hankkima laskentatoimen konsultti
- **Panelistit pohtivat ratkaisuja suhteessa kuntastrategian tavoitteisiin**
 - Pieksämäen paneeli kuuli toimialalautakuntien puheenjohtajien budjettiesitykset
 - Merikarvian paneeli osallistui valtuuston talousarvioseminaariin
- **Paneelien suositukset julkaistiin ja otettiin huomioon budjetin valmistelussa**

Kokeilut nuorisovaltuustoissa Kaarinassa (36 000) ja Mäntyharjulla (6 000)

- Koordinoi Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry tavoitteenaan lisätä nuvien roolia talouskeskustelussa
- Nuorten mielipiteitä kerättiin myös koulujen oppilaskuntien kautta
- Nuoret eivät pystyneet ottamaan kantaa budjettikokonaisuuteen, mutta tekivät investointiehdotuksia

**Tavikset
kaupungin
kirstulla**

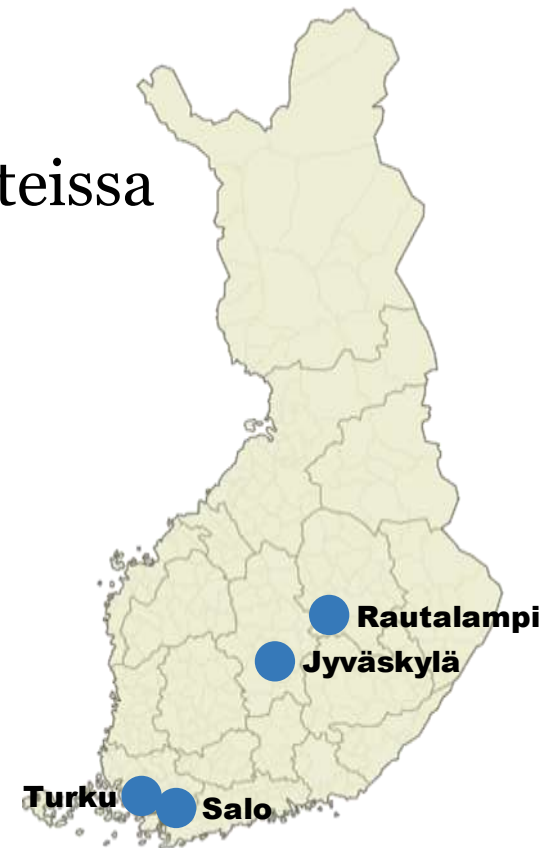

Jatkokokeilut kunnissa 2024

Tavoite: saada näyttöä hyödyllisyydestä erilaisissa talouden tilanteissa
Sitran rahoitus kokeilukumppaneille: yht. 103 087 eur (50 %)

Kokeilut:

- Erityistä huomiota toimeksiannon tarkkuuteen ja merkittävyyteen
- Kukin kunta kokoaa väestöllisesti edustavan kansalaispaneelin satunnaisotannalla ja kiintiöinnillä
 - Rekrytointia tuetaan mediajulkisuudella
 - Panelistit perehdytetään toimeksiannon mukaiseen taloustietoon
 - Paneelit puntaroivat eri vaihtoehtoja suhteessa toimeksiantoon
- Suositus julkaistaan paikallismedioissa sekä luvataan ottaa huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa

Kumppanit ja paneelien toimeksiannot:

Turku (202 000 as.): Sopeutuksen (21 Meur) tarkastelu lasten ja nuorten kannalta kaikilla toimialoilla

Jyväskylä (148 000): Tasapainotuksen (40 Meur) väestöllinen kohdentuminen ja painopisteen korjaaminen

Salo (52 000): Suositus arviointikertomukseen -23, talousarvioon -25 ja investointisuunnitelmaan -26–29

Rautalampi (3 000): Asuntotarjonnan rooli kunnan taloudessa ja vuokrataloyhtiön kehittäminen

Kuntalaisten osallistuminen
kunnan talouden suunnitteluun:

Rautalammin vuokra-asumisen
kehittäminen

Sitran kehittämishanke, Kuntamarkkinat 18.9.2024

Anu Sepponen & Merja Koivula-Laukka

Rautalampi

PERUSTETTU 1561

ASUKKAITA NOIN 3000

1700 KESÄASUNTOA

1/3 OSAA PINTA-ALASTA VETTÄ,
KANSALLISPUISTO, RATSASTUSLUKIO,
MAHTAVIA IHMISIÄ!

Hankkeen tavoitteet

- Tavoitteena on mahdollisimman konkreettiset ehdotukset/suosituks^{et}: Korjataanko vanhaa? Tehdäänkö kerrostalo? Millaisissa asunnoissa kuntalaiset haluavat asua? jne.
- Kasvatetaan kuntalaisten ymmärrystä kunnan taloudesta.
- Mahdollistetaan kuntalaisten osallistuminen kunnan talouden suunnitteluun.
- Luoda toimintamalli, joka on helppo liittää osaksi talouden suunnittelua.
- Toimimalli tuo myös kuntapäätäjille luotettavaa informaatiota kuntalaisten tarpeita ja siitä, mikä oikeasti on merkityksellistä kuntalaisten arjessa.
- Toimintamalli helpottaa kuntapäätäjien tulevia ratkaisuja ja auttaa päätöksenteossa.

Taustaa vuokra-asuntojen tilanteesta

- Rautalammin kunnan 100 % omistama yhtiö, 156 asuntoa 14 eri kohteessa.
- Asuntokanta on ikääntynyt ja korjausvelkaa on runsaasti. Asuntojen käyttöaste noin 92 %.
- Yhtiö ei pysty itse investoimaan esim. uudisrakentamiseen, jolle kuitenkin on tarvetta.
 - Vuokra-asuntotarjontaa pitää monipuolistaa ja päivittää nykyajan laatua vastaavaksi eri kohderyhmät (opiskelijat, työkäiset, ikääntyneet) huomioiden.
 - Tavoitteena sosiaalisesti, teknisesti ja taloudellisesti kestävä ratkaisut.
- Kyse on kunnan kokonaistalouden osalta merkittävästä asiasta. Rakentaminen, oli se sitten korjausrakentamista ja/tai uudisrakentamista, tehdään lainarahalla.
- Myös merkittävät paikalliset heijastusvaikutukset mm. ratsastuslukion opiskelijoihin sekä yritysten mahdollisuuteen saada vierastyövoimaa

Miten edettiin?

- Kansalaispaneelille annettiin tehtävä laatia 5–10 suositusta Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n vuokra-asumisen ja vuokra-asuntotarjonnan kehittämiseen huomioiden kunnan talouden asettamat reunaehdot.
- Satunnaisotanta Digi- ja väestötietoviraston väestötietojärjestelmästä
- Kutsu lähetettiin postin välityksellä 1500 asukkaalle, joista 110 ilmoitti olevansa kiinnostuneita osallistumaan.
- Kansalaispaneeliin valittiin 25 eri-ikäisiä ja eri puolilla kuntaa asuvia ihmisiä. Lisäksi painotettiin muun muassa asumismuotoa, jotta paneeliin saatiin vuokralla asuvia, Rautalamille muuttaneita ja paikkakunnalla jo pitkään asuneita.
- Panelistit perehdytettiin kunnan talouteen ja vuokra-asumisen tilanteeseen. Suosituksia työstettiin fasilitoiduissa työpajoissa.

Aikataulu

Perehdytykset

21.3.2024 klo 18–20 Ryhmytyminen, pelisäännöt ja talousasioita

9.4.2024 klo 18–20 Taloutta kansan kielellä

23.4.2024 klo 18–20 Faktaa asunnonhankinnasta

Työpajat

7.5.2024 klo 17–20

27.5.2024 klo 17–20

11.6.2024 klo 17–20

Elokuussa 27.8. valtuuston ja panelistien iltakoulu: suositusten luovutus ja esittely päättäjille, ryhmätyöt.

Paneelin suositukset

1. Rakennetaan puumateriaalista uusia, eri kohderyhmille suunnattuja rivitaloja alueille, joissa on jo perusinfra valmiina.
2. Rakennetaan osa uusista asuinkehteistä haja-asutusalueelle.
3. Korjataan vanhaa asuntokantaa esimerkiksi Maukolantien ja Pappilanpellon alueilla.
4. Myydään osa vuokra-asunnoista omistusasunnoiksi.
5. Etsitään ja kokeillaan rohkeasti uusia rahoitusmalleja.
6. Panostetaan jatkuvaan kuntamarkkinointiin asumisen näkökulmasta.
7. Tutkitaan ennakkoluulottomasti asumisen uudenlaisia ja erikoisiakin ideoita ja kokeillaan niitä realistisessa mittakaavassa.

Valtuutetut ottivat suositukset tuoreeltaan myönteisesti vastaan ja niitä tutkitaan nyt osana budjetin valmistelua.

Mitä maksoi?

- Satunnaisotanta Digi- ja väestötietovirasto n. 700 €
- Kutsukirjeen postitus 1500 henkilölle 1904,80 €
- Fasilitointi, yksi pääfasilitaattori 7000 € (sis. alv), kaksi avustajaa n. 2000 €.
- Panelistien lahjakortit á 100 €, yht. 2500 € ja tarjoilut 1000 €.
- **Yhteensä noin 15 000 €**
- Oman työn määrä arvioidaan loppuraportissa: kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja ja viestintäasiantuntija

Mitä opimme?

- Kansalaispanelistien työskentely oli erittäin sitoutunutta ja he antoivat hyvin myönteisen palautteen osallistumisesta. Kaikki palautekyselyyn vastanneet toivoivat, että menetelmää hyödynnetään jatkossakin.
- Parhaillaan kokeillaan, miten menetelmää voisi hyödyntää vähän kevyempänä prosessina esimerkiksi liikunta-alueiden ja uimahallin toiminnan kehittämiseen.
- Voiko kansalaispaneeli vahvistaa kuntademokratiaa myös tuomalla uusia päättäjiä kuntapäätöksentekoon?
- Kuntalaisia aidosti kiinnostaa konkreettiset, heidän elämäänsä vaikuttavat asiat. **Kuntalaiset ovat resurssiviisaita!**

UUTISET → Sadan päivän päästä kunnat ottavat vetovastuun työvoimapalveluista

OPETUS JA KULTTUURI → Ammatillinen koulutus on kuntien kasvava voimavara

Tutustu: Tilaa Kuntalehti kuukaudeksi 0 euroa. [Lue lisää](#)

UUTISET →

Kansalaispaneelin työn ansiosta Rautalammin kunnan päättäjät saivat uutta näkökulmaa vuokra-asumisen kehittämiseen Pohjois-Savossa

Jouni Lampinen

5.9.2024 klo 17:42

Kansalaispaneelit Pekka Saarikko ja Satu Pihonen esittelivät paneelin puolesta suositukset valtuustolle. Kuva: Tiina Lahtinen

Rautalammin kunnanvaltuuston puheenjohtaja Sari Hentikka-Varis (kok.) kertoo yllättyneensä positiivisesti, miten kuntalaiset tukivat paikallista päätöksentekoa kansalaispaneelin kautta.

Ei hän tosin epäillyt, etteikö vajaan 3 000 asukkaan kunnasta Pohjois-Savossa löytyisi talkoohenkeä yhteisten asioiden eteen.

Joka tapauksessa valtuuston puheenjohtaja arvioi Rautalammin vuokra-asumisen kehittämiseen suosituksia antaneen kansalaispaneelin suoriutuneen erinomaisesti tehtävässään.

Kirjautumalla saat enemmän

- ✓ Tähtijutut
- ✓ Näköislehtiarkisto

Tilaa

Kirjaudu

Lehtiarkisto

KJ13
Kuntajohdon
johtamisvalmennus
27.3.-13.6.2025

FCG - KUNTAS

Puntaroivan kansalaispaneelin elementtejä

Vaikeasti ratkaistava kysymys, johon liittyy päätösasia

1 Keskustelulle valitaan aihe ja määritetään tavoite ja rooli päätöksenteossa.

2 Kansalaisista valitaan satunnaisotannalla edustava joukko. Usein käytetään kiintiöintiä.

3 Kansalaiset kuulevat riippumattomia asiantuntijoita ja eri kantojen edustajia sekä esittävät kysymyksiä.

Riittävä ja ymmärrettävä taustatieto sekä vastaukset kysymyksiin

Aikaa sisäistämiselle

Neutraali fasilitointi ja osallistumisen tuki

4 Kansalaiset keskustelevat ja puntaroivat asiakysymykseen liittyviä tosiseikkoja ja väitteitä.

5 Keskustelut tuottavat yhteisen lausuman, joka voi sisältää esimerkiksi tosiasioita, perusteltuja ehdotuksia tai kannanottoja.

6 Lausuma saatetaan tiedoksi päättäjille ja julkistetaan suurelle yleisölle.

Kytkentä päätöksen valmisteluun ja käsittelyyn

Mitä seuraavaksi?

Koulutusta

- Kansalaispaneelin ja muiden puntaroivien menetelmien [verkkokoulutus, eOppiva](#)

Verkostoja

- Kuntaliiton Taloustorstai 26.9.24
- FCG & BDO: [Hallinnon ja tarkastustoimen seminaari](#) 3.–4.10.24, Helsinki: Case Salo, tark.ltk:n pj Janne Väistö
- Sitran verkostotapaaminen to 3.10.24 klo 9–11.30, Teams, avoin kutsu → jenni.ala-peijari@sitra.fi
- Menetelmän soveltamisen tuki tarpeen mukaan, esim. työpaja toimeksiannon määrittelystä?
- Uusien kokemusten kerääminen ja levittäminen

Julkaisuja

- Kuntaliiton ohje, talvi 2025
- Sitran raportti: kokeilujen tulokset, kustannukset ja suositukset, talvi 2025
- Artikkelit Hallinnon tutkimuksessa 2025

Lisätietoa

- [Zeistin tapaus 2010](#)
- [Pieksämäen tapaus 2015](#)
- YLE: [Tavikset kaupungin kirstulla](#)
- PALO-hankkeen opas [kansalaispaneelin järjestämiseen](#)
- [Sitran hankekokonaisuus 2022–2025](#) mm. löytyy linkit kokeiluihin

Menetelmiä

- Valintojen tekemiseen: Järvenpään [talouspeli](#), USA:n liittovaltion [The Fiscal Ship](#)
- Paneelin toimeksiannon määrittelyyn: [Delfoi-menetelmä](#) ja kohdennettu [Polis-kysely](#)

Kiitos!

Pauli Saloranta

Asiantuntija, Sitra

0294 618 430

pauli.saloranta@sitra.fi

TE-rahast ja kirjanpidon näkökulma

Taloustorstai 26.9.2024

Mikko Mehtonen @MikkoMeh

Marja-Liisa Ylitalo @Liisamarjis

TE-laskelmat

Syyskuun versio

Kuntaliiton sivuilta:

<https://www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/kuntatalous-ja-valtio/valtionosuudet/valtionosuuslaskelmat>

TE-uudistuksen perusteella tuleva valtionosuusrahoitus

Sisältyy välilehtien 1-3 yhteenvetolaskelmiin, mutta tässä pelkistetty vaikutuserittely

Lähde:

Ennakolliset valtionosuuksien laskentatiedot vuodelle 2025 / VM 23.9.2024

Vuoden 2025 valtionosuuteen vaikuttavat TE-erät tiivistetysti

Kunta- nro	Kunta	Asukasluku 31.12.2023	Palveluiden rahoitus ml. siirtymäajan rahoitus ja tehtävämuutokset vuonna 2025	Työttömyysetuus- kulujen kasvun kompensaatio	"TE-vos" yhteensä	"TE-vos" €/asukas
	YHTEENSÄ	5 573 310	606 829 419	216 081 016	822 910 434	148
5	Alajärvi	9 113	838 937	316 761	1 155 698	127
9	Alavieska	2 437	191 998	76 030	268 028	110
10	Alavus	10 933	893 211	534 210	1 427 421	131
16	Asikkala	7 968	722 831	294 530	1 017 361	128
18	Askola	4 700	377 248	135 236	512 484	109
19	Aura	3 961	285 700	77 081	362 781	92
20	Akaa	16 405	1 523 599	1 028 470	2 552 069	156
46	Enonkoski	1 320	125 354	39 422	164 776	125
47	Enontekiö	1 771	177 484	44 772	222 256	125
49	Espoo	314 024	37 418 971	9 001 638	46 420 610	148
50	Eura	11 184	901 005	205 812	1 096 800	98

Välilehti: TE-tiivis (4a.)

VM:n sivuilta: <https://vm.fi/valtiosuuslaskelmia>

Välilehti: TE-palveluiden kustannusarvio

ennus	Yksityisen sektorin palkkatuettu työ	Julkisen sektorin palkkatuettu työ (sis. sarakkeet O ja P)	Starttiraha	Muut palvelut	Palvelut yhteensä	Palvelut + toimintamenot	Poistuva velvoitetöyllistäminen	Poistuva palkkatuki	Palvelut + toimintamenot, huomioitu vuonna 2025 poistuvat tehtävät
338 710	155 781 133	78 584 642	37 732 310	15 506 753	411 697 541	685 399 209	15 559 370	45 150 853	624 688 985
122 153	389 169	66 828	44 543	17 697	727 188	1 039 540	0	38 188	1 001 352
3 215	35 685	23 693	35 879	5 309	125 642	219 349	0	23 693	195 657
25 716	341 516	95 469	72 451	23 156	611 665	1 020 380	19 094	38 188	963 099
118 939	255 692	87 516	35 844	18 316	565 170	888 462	29 172	29 172	830 118
48 218	109 441	56 237	16 628	8 953	261 338	419 367	11 247	33 742	374 377
25 716	61 125	27 913	43 284	6 401	180 511	293 486	6 978	13 957	272 551
19 287	436 997	167 342	118 952	42 709	931 232	1 685 069	33 468	93 712	1 557 889
6 429	23 400	25 381	5 031	3 523	107 489	169 677	0	16 921	152 756
22 502	34 015	19 307	19 951	5 220	106 136	198 267	9 654	9 654	178 960
118 666	6 332 982	2 238 214	2 209 276	820 703	22 373 487	36 859 299	506 129	1 405 913	34 947 257
38 575	160 138	52 741	27 242	21 167	414 313	787 921	26 370	17 580	743 970
38 575	131 022	105 481	48 416	16 540	410 760	702 700	8 790	70 321	623 589
3 215	47 653	19 094	15 045	3 114	115 123	170 079	0	9 547	160 532
144 655	525 204	340 339	92 463	51 093	1 448 787	2 350 597	29 172	145 859	2 175 566
19 287	115 976	110 565	56 940	14 127	332 967	582 310	31 590	39 488	511 232
3 215	133 819	126 360	7 409	13 853	300 727	545 234	15 795	71 078	458 362
0	17 842	47 385	0	2 200	78 359	117 196	7 898	7 898	101 401
0	55 485	9 386	0	1 887	77 688	110 988	0	9 386	101 603

TE-rahojen ajankohtaiset

Viimeksi julkaistu 25.9.2024 10.48

Hallituksen esitys HE 120/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja valmiuslakia.

Työvoimaviranomainen voisi myöntää palkkatukea kunnalle tai kuntayhtymälle **ainoastaan alentuneesti työkykyisen henkilön tai 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen henkilön palkkaamiseen**. Palkkatuen myöntäminen kunnalle tai kuntayhtymälle ammatillisen osaamisen parantamiseen ei olisi enää mahdollista. Työvoimaviranomainen voisi kuitenkin myöntää palkkatukea ammatillisen osaamisen parantamiseen Helsingin kaupungille siltä osin kuin työllistettävä henkilö työllistyisi sellaisiin tehtäviin, joista muualla Suomessa vastaa hyvinvointialue. Palkkatukea voitaisiin myöntää edelleen myös hyvinvointiyhtymälle.

Palkkatukeen ehdotettavilla muutoksilla toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa linjattua **37 miljoonan euron työllisyysmäärärahojen tason alentamista vastaava muutos kuntien tehtäviin**. Samalla palkkatukea kohdennettaisiin hallitusohjelman mukaisesti erityisesti yksityiselle ja kolmannelle sektorille.

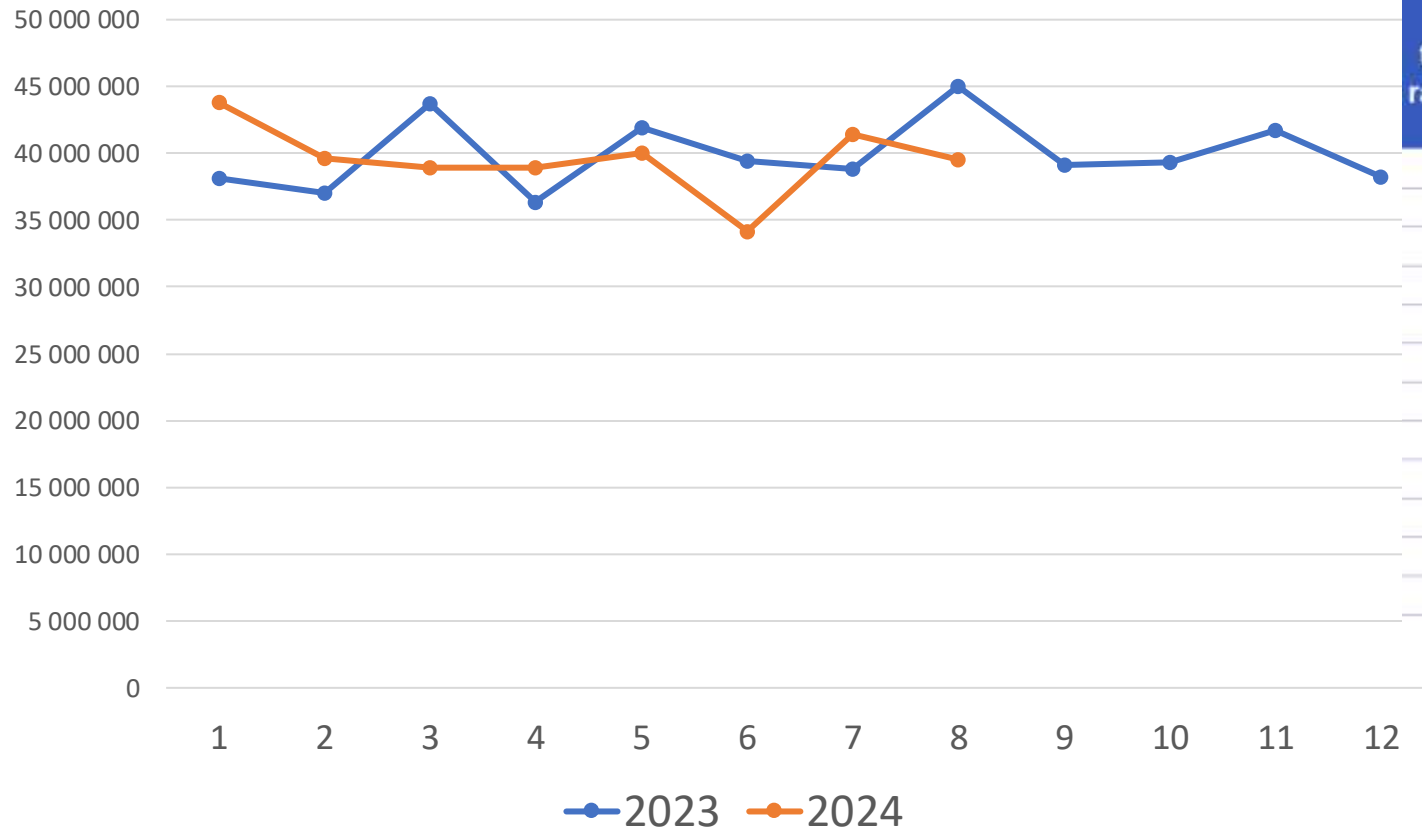
Palveluissa alle 100 miljoonan ero

	2023	2025	Muutos	
			Rah.laskelman luvuilla	Kuntaliiton arvio
Työllisyyspalvelut	240	850 KL arvio 920	+607	+680
Kuntien etuus- meno ts. osuus työmarkkinatuesta	480	695 KL arvio 700	+216	+220
Elinkeinoelämän edistäminen	290	290 ?		?
Yhteensä	~1000	~1900	+823	+900

Työmarkkinatuen kehitys

Välilehti: TE25 Etuuksien rahoitusvastuu
<https://vm.fi/valtionosuuslaskelmia>

Kunnan osarahoittama TMT, kunnan osuus

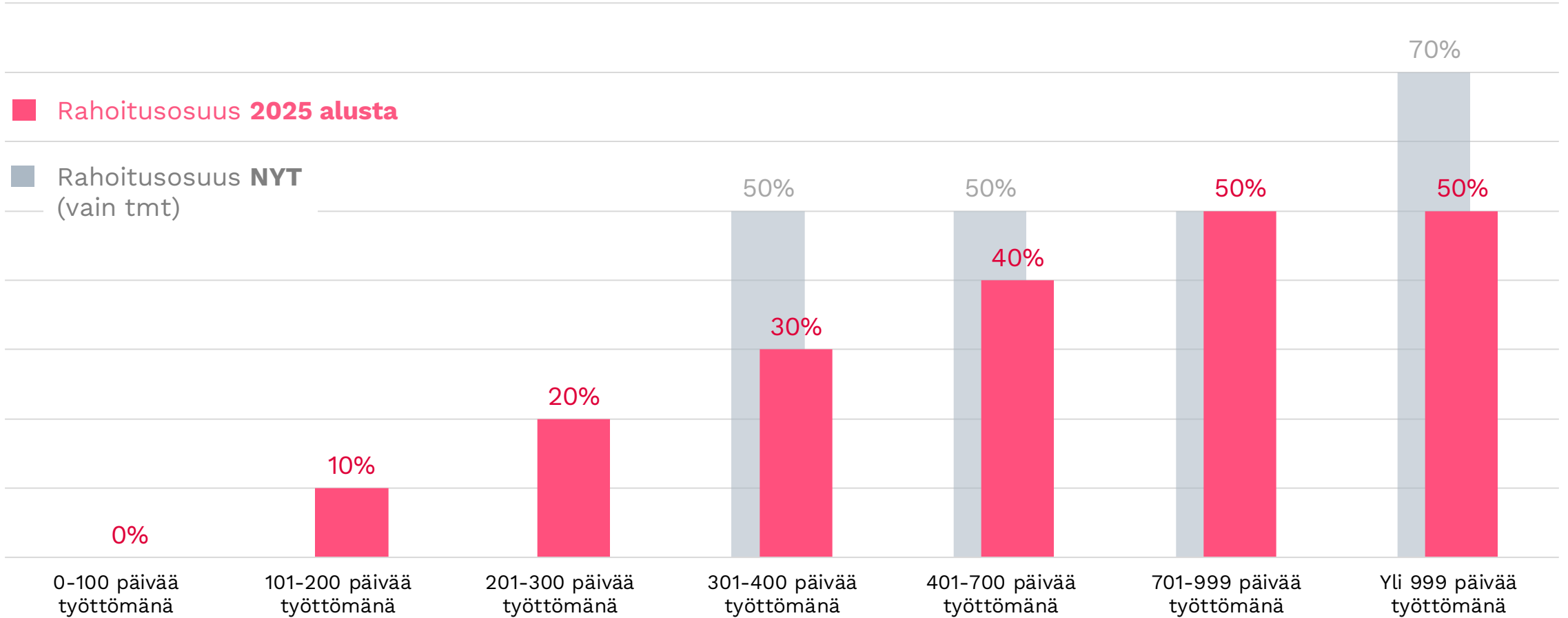

Muutos työmarkkinatuen rahoitusvastuussa	Uudistuksen mukainen osuus peruspäivärahasta	Uudistuksen mukainen osuus ansiopäivärahasta	Uudistuksen mukainen rahoitusvastuu yhteensä
112 421 422	24 325 676	79 333 918	695 063 426
180 451	26 031	110 279	588 843
30 621	14 230	31 178	166 718
385 473	48 480	100 256	889 693
142 080	32 344	120 107	708 916
60 712	12 364	62 161	394 276
33 597	5 854	37 630	242 548
734 768	50 300	243 402	1 876 305
12 435	6 966	20 022	144 506
-17 789	4 810	57 751	226 135
4 444 033	1 322 760	3 234 845	38 190 232
153 460	32 157	110 196	852 588

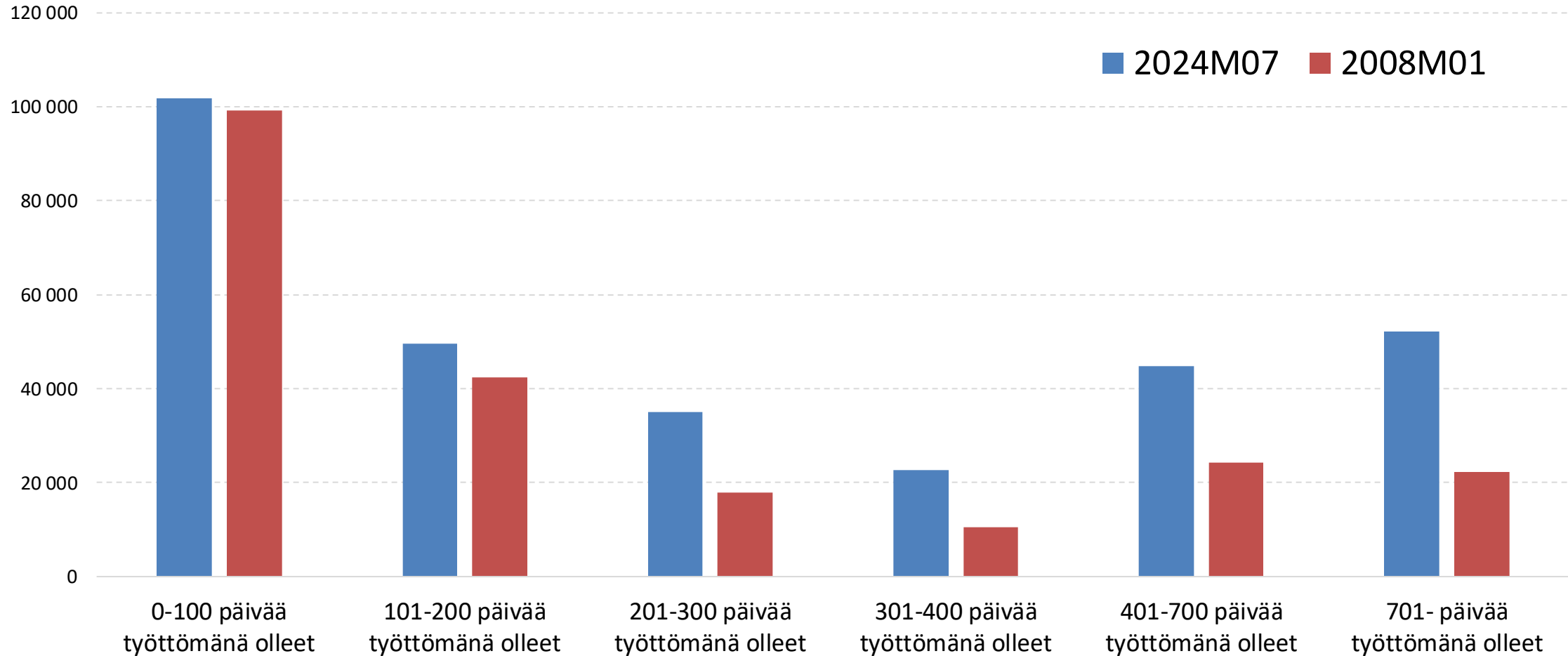
Lähde: VM

Kuntien rahoitusosuus

Työssäoloehdon täyttyminen katkaisee laskurin.
Kannustimen työttömyysjaksojen lyhentämiseen.

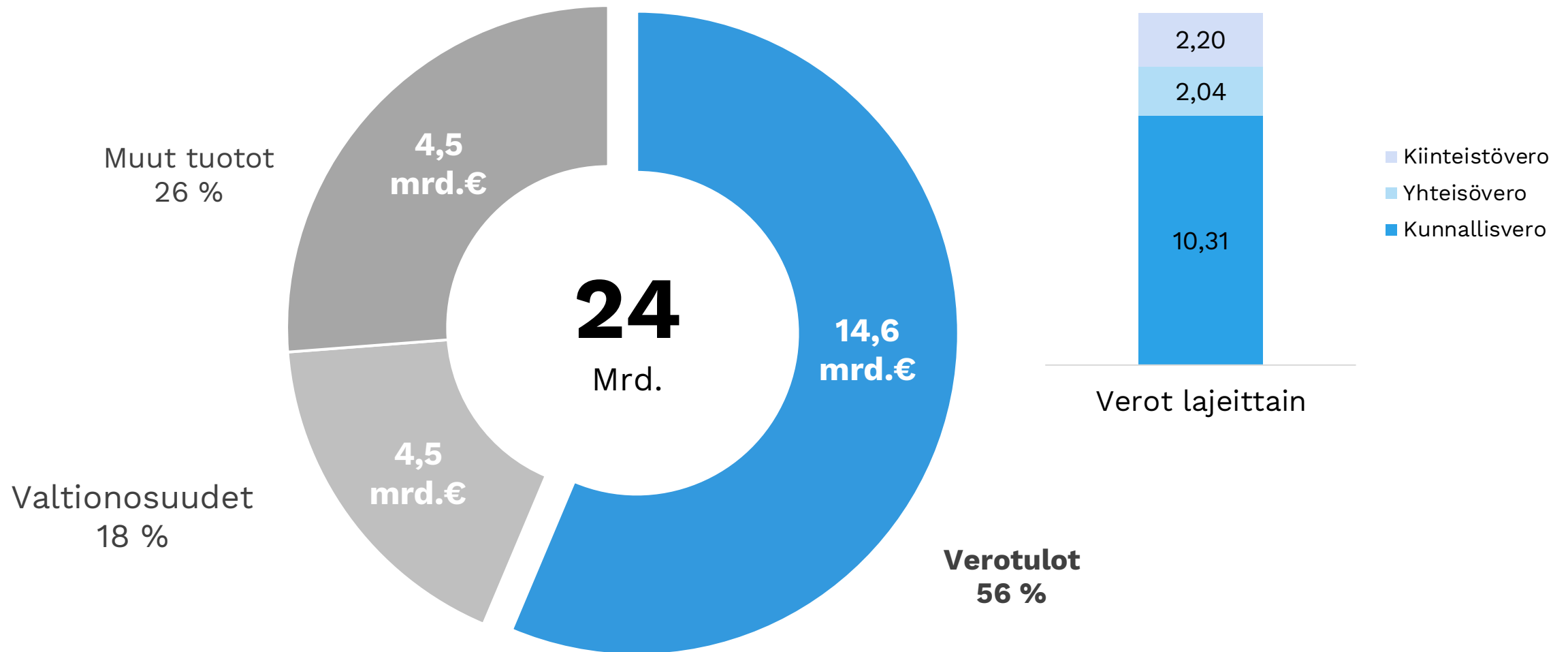

Mitä on tapahtunut ?

Kasvun merkitys kuntataloudessa

Mistä kuntien tulot muodostuvat

TE-raha-asioiden muut ajankohtaiset

Huom!
**Valtionosuus on yleiskatteista. Se ei ole
TE-palveluiden määräraha.**

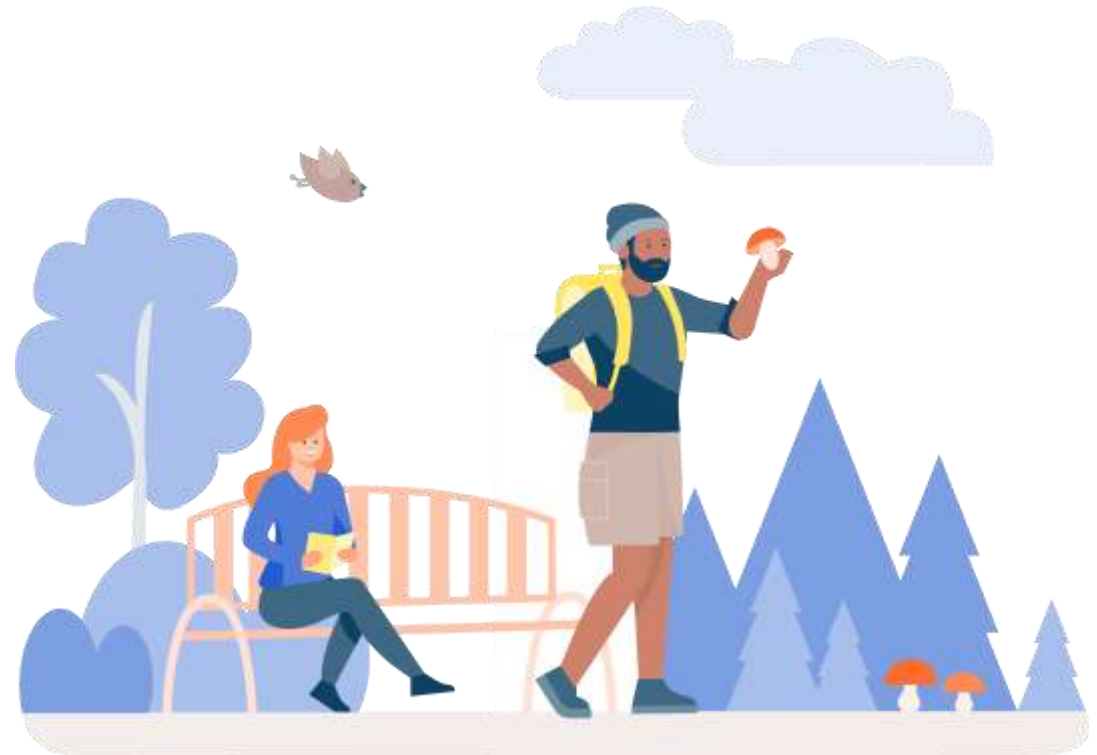
Lausunto 138 työvoimapalvelu-uudistuksessa kuntiin ja kuntayhtymiin siirtyvien omaisuus- ja pääomaerien käsittelystä kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa

- Työvoimapalvelujen järjestämistä koskevan voimaanpanolain mukaan:
 - kunnille ja kuntayhtymille siirtyy **1.1.2025** siirtyvään henkilöstöön kohdistuva **lomapalkkavelka**
 - **valtio korvaa**
 - Lisäksi työvoimaviranomaisille siirtyvät työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvä **irtaimisto**, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat
 - **korvauksetta**

Lomapalkkavelka

- Kunnat ja kuntayhtymät kirjaavat niille **valtiolta lain perusteella** siirtyvän lomapalkkavelan tilikauden 2025 aloittavassa taseessa **muuksi saamisiksi valtiolta** ja **siirtovelaksi henkilöstölle (lomapalkkajaksotus)**.
 - Lomapalkkavelan siirto ei vaikuta kunnan tai kuntayhtymän tuloslaskelmaan.

Siirtyvä omaisuus

- Kuntiin ja kuntayhtymiin korvauksetta siirtyvä omaisuus katsotaan täydeksi rahoitusosuudeksi, jolloin siitä ei synny poistettavaa hankintamenoa.
- Siirtyvän omaisuuden luovutusarvoa ja siihen liittyvää rahoitusosuutta **ei esitetä tilikauden 2025 tapahtumana, eikä omaisuuden luovutusarvoa merkitä taseeseen.**
- Korvauksetta saatuja arvoltaan merkittäviä omaisuuseriä on perusteltua kuitenkin **seurata** nimikkeenä pysyvien vastaavien erilliskirjanpidossa.

Miten eriytetään TE-toiminnot?

- Kustannuspaikka? Tulosityksikkö?
- Taseyksikkö?
- Liikelaitos?

- Mitä kaavaa käytetään?
 - Kunta vai liikelaitos?

- Yhteistyösopimus?
 - Vastuukunta vs. sopimuskunta
 - Raportointi ja laskutus?

**KUNTAYHTYMÄ?
SOPIMUSKUNTA?**

**KUNNAN MAKSUOSUUS
TYÖLLISYYSPALVELUISTA
TYÖLLISYYSALUEELLE:
TILILLE 4460 MUUT
YHTEISTOIMINTAOSUUEDET**

Aura-käsikirjaa päivitetään nyt!

<https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/kuntien-ja-kuntayhtymien-automaattisen-taloustraportoinnin-kasikirja-aura/>

Uudet tilit

Muiden palvelujen ostot:

- Tulkkauspalvelut 4348

Avustukset kotitalouksille:

- Starttiraha 4730

Avustukset yhteisöille:

- Työnantajan palkkatuki 4746
- Kunnan rahoitusosuus työttömyystuista 4748
- Muut avustukset yhteisöille 4750

Palveluluokitus: TE-palvelut

- Lakkautetaan nykyiset 3 luokkaa
- Avataan 5 uutta luokkaa
- Työllisyysalueiden **jäsenkuntien (sopimuskuntien)** maksuosuus kirjataan vain yhdelle luokalle eli laskua ei edellytetä jaettavaksi tarkalle luokkatasolle.
 - 5580 Kunnan muut työllisyyspalvelut
- Tarkan tason tiedon raportoi palvelun **tuottaja**

- Työllistämispalvelut
- Työllistymistä tukevat palvelut ja koulutuspalvelut
- Työnantaja-asiakkaiden palvelut
- Lakisääteinen henkilöasiakkaan palvelu
- Kunnan muut työllisyyspalvelut

Palveluluokitus: KOTO-palvelut

- Lakkautetaan 3 luokkaa
- Avataan 3 uutta luokkaa
- Tavoitteena selkeyttää kotokoulutuksen rahoituksen kohdentumista: TEM ja OPH rahoitusmallit ja niiden tietotarpeet
- **Huom.** Kesäyliopistokoulutus-luokka 3452 sis. kotoutumissuunnitelman mukainen koulutus

- Kunnan kotoutumishjelma
- Kotoutumisen edistämisen palvelut
- Kotoutumiskoulutus

KKYTT eli tilinpäätöstä täydentävät tiedot

- Yli 55-vuotiaille maksetut työllistämistuet (tilille 4746 sisältyvät)
- Palveluluokkaan *Työllistymistä tukevat palvelut ja koulutuspalvelut* sisältyvät **kotoutumiskoulutusten tuotot** yhteensä
- Palveluluokkaan *Työllistymistä tukevat palvelut ja koulutuspalvelut* sisältyvät **kotoutumiskoulutusten kulut** yhteensä
- *Muihin kuin kotoutumisen palveluluokkiin* sisältyvä maahanmuuttajien **tulkkauksen** kustannukset (omana työnä tai palvelun ostona)
- Pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin (POMA) sidottu **HTV** (sisältyy palveluluokkaan 5578)

Pidetään yhteyttä!

Marja-Liisa Ylitalo
marja-liisa.ylitalo@kuntaliitto.fi
Puh. 050 410 0054
[@LiisaMarjis](#)

Mikko Mehtonen
mikko.mehtonen@kuntaliitto.fi
Puh. 050 592 8986
[@MikkoMeh](#)

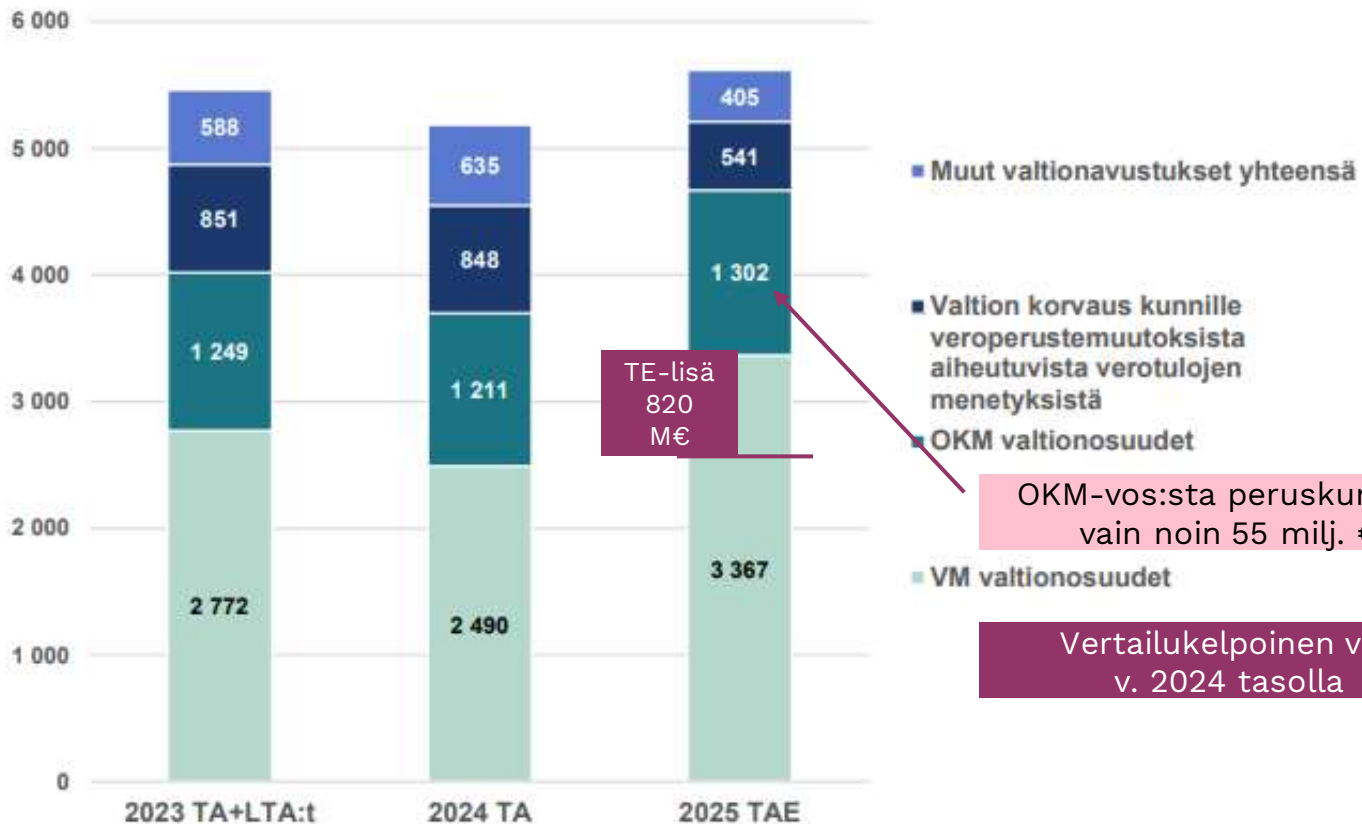
www.kuntaliitto.fi

Valtionosuudet 2025 - enemmän vai vähemmän, ota näistä selvää

Taloustorstai 26.9.2024

Olli Riikonen

Kuntien valtionapuihin osoitetaan 5,6 mrd. euroa vuonna 2025

- Laskennalliset valtionosuudet (4,7 mrd. euroa) kasvavat noin 970 milj. eurolla pääasiassa työvoimapalvelu-uudistuksen seurauksena.
- Valtionavustukset kunnille alenevat muun muassa valtiontalouden säästöjen seurauksena noin 230 milj. eurolla.
- Verotulomenetysten korvausten määrä laskee vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon nähden lähes 300 milj. eurolla. Tämä johtuu pääosin siitä, että tulosta tehtävä ansiotulovähennys poistetaan ja sitä vastaavasti kasvatetaan ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä lisää kuntien verotuloja 338 milj. eurolla, jota vastaavasti vähennetään veromenetysten korvauksia (voimaantulohetkellä kustannusneutraali).

Peruspalveluiden valtionosuuden muodostuminen vuonna 2025

	TA2024	TAE2025	Muutos
	1 000 euroa	1 000 euroa	1 000 euroa
Laskennalliset kustannukset:			
— ikärakenne	8 118 641	8 677 307	558 666
— työttömyys	382 834	398 778	15 944
— kaksikielisyys	105 766	109 494	3 728
— vieraskielisyys	846 895	1 048 018	201 123
— asukastiheys	207 713	215 936	8 223
— saaristoisuus	14 840	15 253	413
— saaristo-osakunta	9 665	9 909	244
— koulutustausta	155 431	161 837	6 406
— laaja työttömyys*		271 731	271 731
Laskennalliset kustannukset yhteensä	9 841 785	10 908 264	1 066 479
Kuntien rahoitusosuus	7 684 470	8 179 000	494 530
Valtionosuus	2 157 316	2 729 264	571 948
Valtionosuuden lisäosat yhteensä	277 655	297 364	19 709
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus yhteensä	808 485	798 434	-10 051
Valtionosuuden harkinnanvarainen korotus	10 000	10 000	0
Kotikuntaa vaille olevien 6—15-vuotiaiden kotikuntakorvaukset	11 932	25 086	13 154
Yksityisten opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvonnalisävero	7 952	8 998	1 046
Valtionosuuteen tehtävät lisäykset ja vähennykset	-785 213	-505 746	279 467
Kuntien peruspalvelujen valtionosuus, yhteensä	2 490 325	3 366 600	876 275

Kuntaliiton sivuilta löydät kaiken tarpeellisen valtionosuuksista

[Valtionosuudet | Kuntaliitto.fi](#)

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet ovat merkittävin osa kuntiin kohdistuvaa valtionapujärjestelmää. Valtionosuudet määräytyvät laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia.

Kuntien palvelutuotannon kustannukset ja verotulot poikkeavat paljon toisistaan muun muassa väestön ikärakenteen ja olosuhteiden takia. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella.

Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen. Kunta päättää itse valtionosuuksiensa kuten verotulojensakin käytöstä ja hyötyy taloudellisesti, jos järjestää palvelunsa kustannustehokkaasti.

Valtionosuuslaskelmat

Tästä osiosta löytyvät Kuntaliiton koostamat valtionosuuslaskelmat ja niihin liittyviä taustatietoja kunnan taloussuunnittelun ja kirjanpidon tarpeisiin. Seuraavan vuoden talousarviovalmistelua varten julkaistaan ennakkolaskelmia useamman kerran vuodessa. Lähdeaineistona ovat valtiovarainministeriön (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) valtionosuuspäätökset ja ennakkotiedot.

Kuntaliiton valtionosuuslaskuri on ilmainen työväline kunnan valtionosuusrahoituksen määrän arviointiin. Valtionosuuslaskuri löytyy erikseen kunkin vuoden kohdalta.

Laaja diapaketti vuoden 2023 alusta toteutuneen sote-uudistuksen vaikutuksista kuntien verotuloihin ja valtionosuuksiin löytyy [täältä](#).

Valtionosuuslaskelmat | Kuntaliitto.fi

- Laskelmapäivitykset viety Kuntaliiton sivuille
- Myös valtionosuuslaskuri päivitetty – avaa valtionosuusjärjestelmän rakennetta ja kuntakohtaisen rahoituksen muodostumista, hyödyllinen erityisesti OKM-vos:n ennakointiin.
- Erillinen muutosvertailu-excel, mikä muuttui kesäkuun laskelmasta

[↓ Ennakollinen valtionosuuslaskelma 2025, päivitys 24.09.2024 \(excel-tiedosto\)](#)

Ennakollinen valtionosuuslaskelma 2025 (VM 23.9.2024) - 24-09-2024.xlsx

[↓ Valtionosuuslaskuri 2025, päivitys 24.9.2024 \(excel-tiedosto\)](#)

Valtionosuuslaskuri 2025_23-09-2024.xlsx

[↓ VM-vos 2025 muutosvertailu kesäkuu-syyskuu, päivitys 23.9.2024 \(excel-tiedosto\)](#)

VM-vos 2025 muutosvertailu kesäkuu-syyskuu - 23-09-2024.xlsx

[↓ Valtionosuuslaskelma 2024 \(excel-tiedosto\)](#)

Päivitys 5.9.2024

[↓ Valtionosuuksien aikasarja 2010-2021 \(excel-tiedosto\)](#)

Päivitetty 3.5.2021

Avaa kaikki

Kannattaa avata "haitari", josta löytyy excelin lukuja avaavia selitetekstejä

Valtionosuudet 2025

23.9.2024

[Ennakollinen valtionosuuslaskelma 2025 on päivitetty](#) VM:n 23.9. laskelmia vastaavaksi. Laskelmat perustuvat hallituksen budjettiesitykseen, joka on julkaistu tällä päivämäärällä.

Peruspalvelujen valtionosuuksien pohjana olevat laskennalliset kustannukset kasvoivat edellisestä kesäkuun lopulla julkaistusta laskelmasta koko maan tasolla lähes 400 miljoonaa euroa: 10,5 miljardista 10,9 miljardiin euroon. Samalla myös kuntien omarahoitusosuus on kasvanut 250 miljoonalla eurolla eli n. 45 €/asukas ja on lähes 8,2 miljardia euroa. Valtionosuusrahoitus on 2,73 miljardia euroa eli 25,02 % kaikkien Manner-Suomen kuntien laskennallisista kustannuksista.

Kokonaisuudessaan VM:n kautta tulevat kuntien valtionosuudet, joihin sisältyvät myös lisäosat, valtionosuuksien lisäykset ja vähennykset, verotuloihin perustuva tasaus sekä verotulomenetysten korvaus ovat 3,86 miljardia euroa. Tässä laskelmapäivityksessä ei näihin muihin laskentatekijöihin tullut

Yhteenvedosta löytyvät tärkeimmät luvut

Kuntien valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset 2025, yhteenvedo

Tiivistelmä VM:n 23.9.2024 lopussa julkaisemasta ennakkolisesta laskelmasta vuodelle 2025 + OKM:n valtionosuus vuoden 2024 tiedoilla

Kuntaliiton julkaisu 23.9.2024

Lähteet:

Ennakkolliset valtionosuuksien laskentatiedot vuodelle 2025 / VM 23.9.2024

OKM:n valtionosuusrahoitus 2024 OPH:n 27.8.2024 tietojen mukaan

Muutoslaskelmat Kuntaliitto / Olli Riikonen

Sarakeotsikossa oleva numero viittaa kirjanpidon tiliin, johon ko. erä kirjataan.

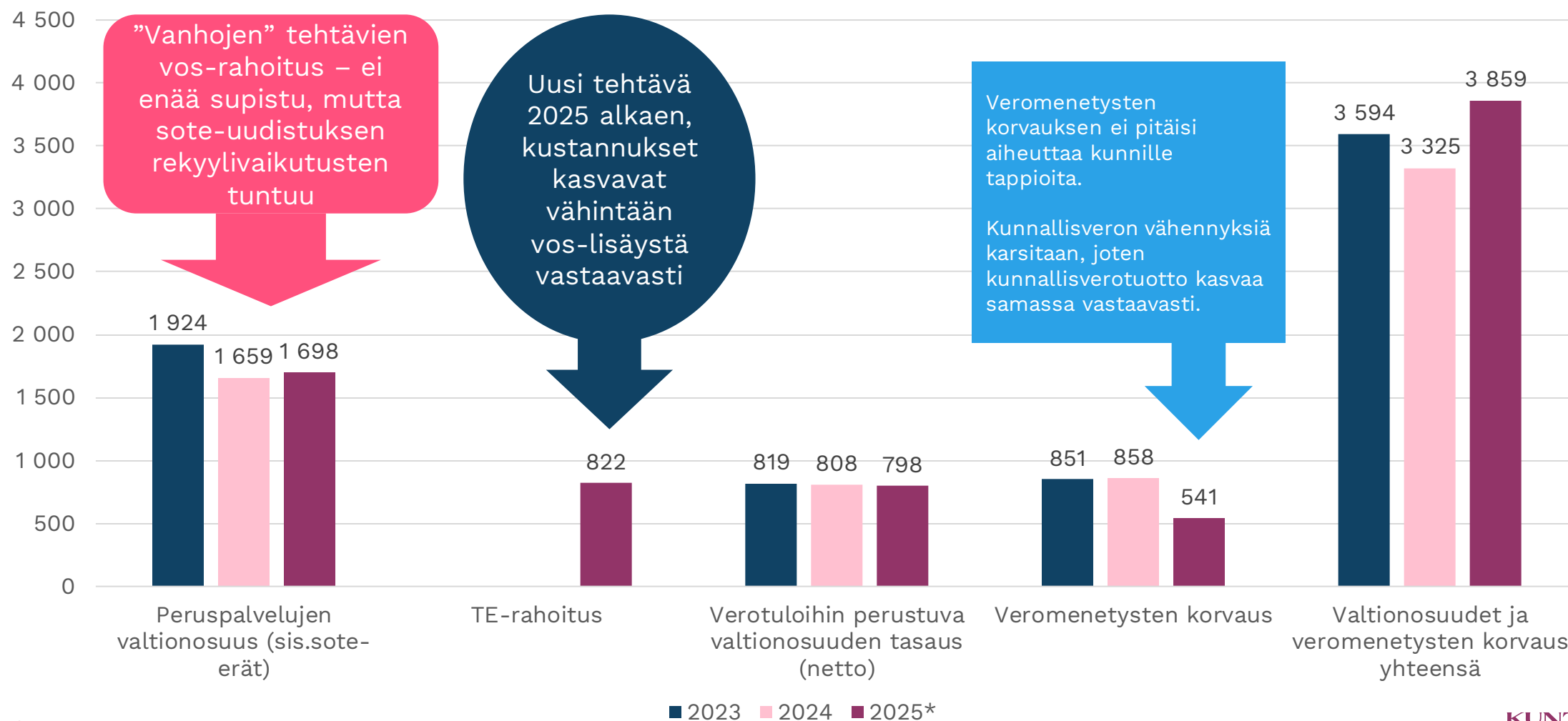
Kunta- nro	Kunta	Asukasluku 31.12.2023	Peruspalvelujen valtionosuus ilman TE-rahoitusta ja verotuloihin perustuvaa tasausta	TE- uudistuksen vos-rahoitus yhteensä	5501 Peruspalvelujen valtionosuus ilman tasausta	5502 Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus yhteensä (F+G)	5890 Verotulo- menetysten korvaus	VM:n valtionosuudet ja verotulo- menetysten korvaus yhteensä	5701 Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus 2024 (ns. OKM- vos)	Kunnan valtionosuudet yhteensä (J+K)	Kotikunta- korvaukset, netto	Valtionosuus- maksatus (valtionosuudet L + kotikunta- korvaukset M)	Kunnan valtionosuudet yhteensä (L)	Valtionosuus- maksatus (L+M) €/as.	Maakunta- vointi- nro	Hyvin- vointi- alue- nro	Valtionosuuksien muutos yhteensä € 2024-25
	YHTEENSÄ	5 573 310	1 698 093 032	822 910 434	2 521 003 466	798 434 366	3 319 437 833	540 500 000	3 859 937 833	55 863 299	3 915 801 132	-222 725 867	3 693 075 264	703	663	0	0	544 365 984
91	Helsinki	674 500	254 114 741	99 308 276	353 423 017	-60 230 522	293 192 495	68 337 476	361 529 970	40 034 727	401 564 697	-107 484 713	294 079 985	595	436	1	31	102 590 590
49	Espoo	314 024	400 926 979	46 420 610	447 347 589	-24 062 204	423 285 385	22 673 636	445 959 021	-3 957 818	442 001 203	-17 647 640	424 353 563	1 408	1 351	1	33	47 524 645
837	Tampere	255 050	-38 288 158	49 839 045	11 550 887	-189 219	11 361 669	22 615 586	33 977 254	84 253 720	118 230 974	-13 480 886	104 750 089	464	411	6	6	36 041 934
92	Vantaa	247 443	142 082 536	44 357 600	186 440 135	-4 090 503	182 349 632	19 073 719	201 423 352	20 768 331	222 191 683	-6 029 815	216 161 868	898	874	1	32	44 192 349
564	Oulu	214 633	50 897 707	32 528 678	83 426 386	35 300 483	118 726 869	17 147 563	135 874 432	805 867	136 680 299	-14 657 155	122 023 144	637	569	17	17	21 043 077
853	Turku	201 863	-1 616 113	35 978 289	34 362 176	-2 307 374	32 054 802	21 958 819	54 013 621	46 494 647	100 508 268	-3 197 231	97 311 037	498	482	2	2	27 652 534
179	Jyväskylä	147 746	-3 585 479	27 037 517	23 452 038	35 639 870	59 091 908	12 468 276	71 560 185	-23 015 815	48 544 370	-11 851 369	36 693 001	329	248	13	13	18 485 466
297	Kuopio	124 021	-8 836 390	14 885 723	6 049 332	24 539 148	30 588 480	11 527 734	42 116 214	-250 919	41 865 295	-3 013 197	38 852 097	338	313	11	11	8 266 282
398	Lahti	120 693	33 579 705	18 779 879	52 358 584	10 888 826	63 247 410	12 068 000	75 316 410	-2 056 408	86 665 660	-8 282 013	78 383 647	718	649	7	7	9 706 857
609	Pori	83 106	-16 995 565	13 743 124	1 747 559	15 045 683	16 793 242	20 532 000	37 325 242	-4 878 825	21 641 707	-2 907 151	18 734 556	260	225	4	4	7 627 497
286	Kouvola	78 880	-25 222 748	11 622 456	6 664 712	5 000 000	11 664 712	27 816 000	39 480 712	-7 686 249	41 567 000	86 887 000	128 454 000	1	2	8	8	5 317 792
167	Joensuu	78 062	2 087 000	44 280 000	46 367 000	1 913 000	48 280 000	14 240 000	62 520 000	92 250 000	48 488 000	-10 745 335	37 743 655	621	484	12	12	8 840 466
405	Lappeenranta	72 988	1 932 331	10 922 489	12 854 820	8 669 658	21 524 478	6 235 444	27 760 000	8 203 377	27 598 575	-1 897 836	25 700 738	378	352	9	9	4 749 642
905	Vaasa	68 956	-1 191 597	10 922 489	9 730 892	1 191 597	10 922 489	6 235 444	17 157 933	31 371 334	52 055 350	-6 033 626	46 021 723	755	667	15	15	9 793 869
109	Hämeenlinna	68 319	7 804 238	9 427 255	17 231 493	6 688 762	23 920 255	6 235 444	30 366 026	-13 475 051	16 890 975	83 345	16 974 320	247	248	5	5	2 521 334

Välilehdiltä tarkempia
tietoja

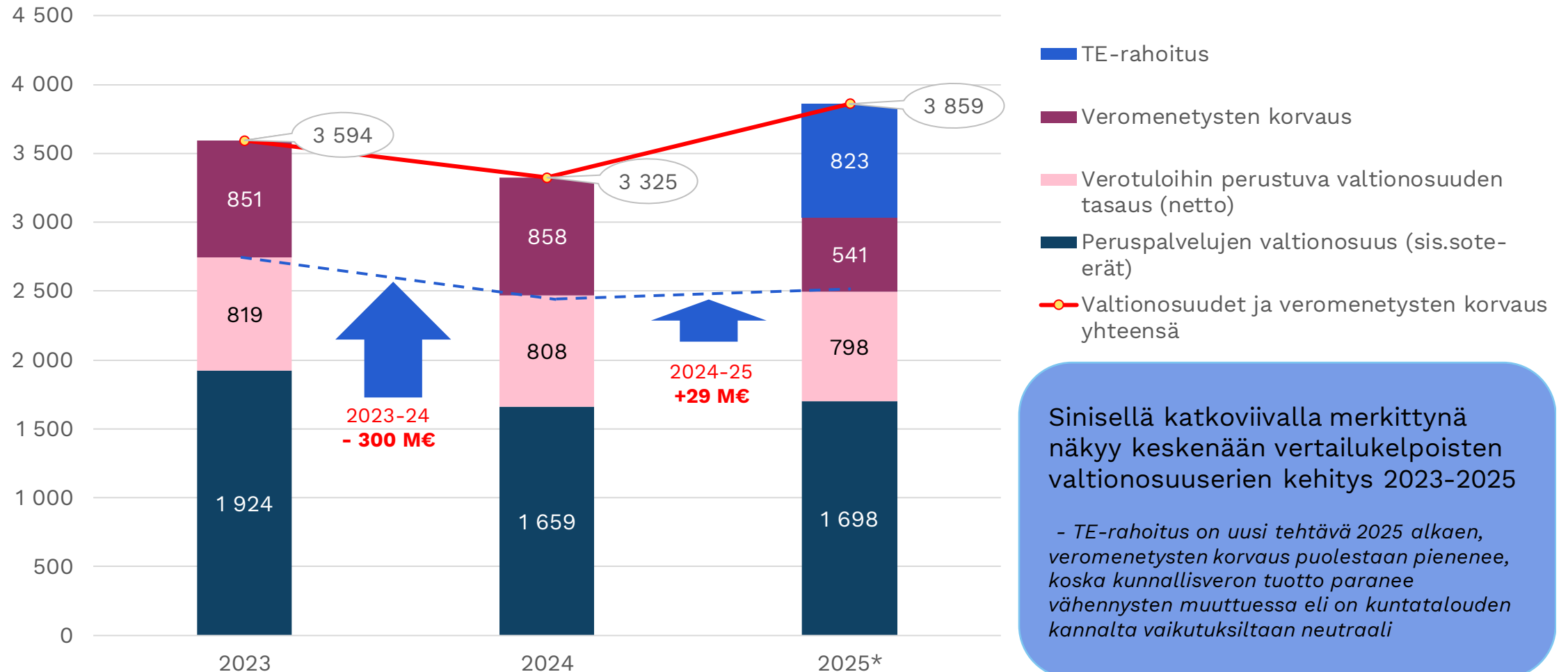
VM:n valtionosuusrahoitus 2023-25, milj. €

* Vuoden 2025 osalta VM:n ennakkollinen laskelma 23.9.2024

Kuntien VM-valtionosuudet yhteensä (milj. €) 2023-25*

* Vuoden 2025 osalta VM:n ennakkollinen laskelma 23.9.2024

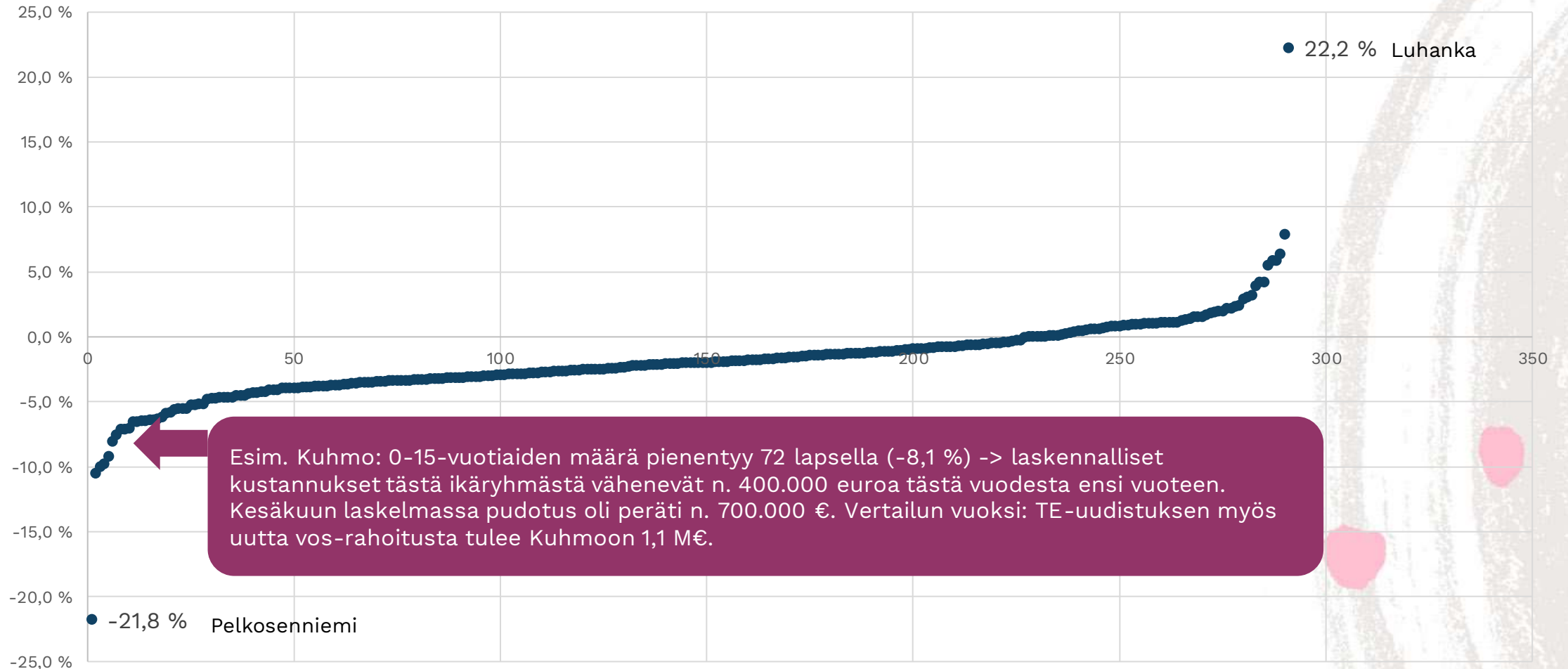

Mikä selittää kuntani vos-muutoksia tästä vuodesta ensi vuoteen?

Tärkeimmät selitykset

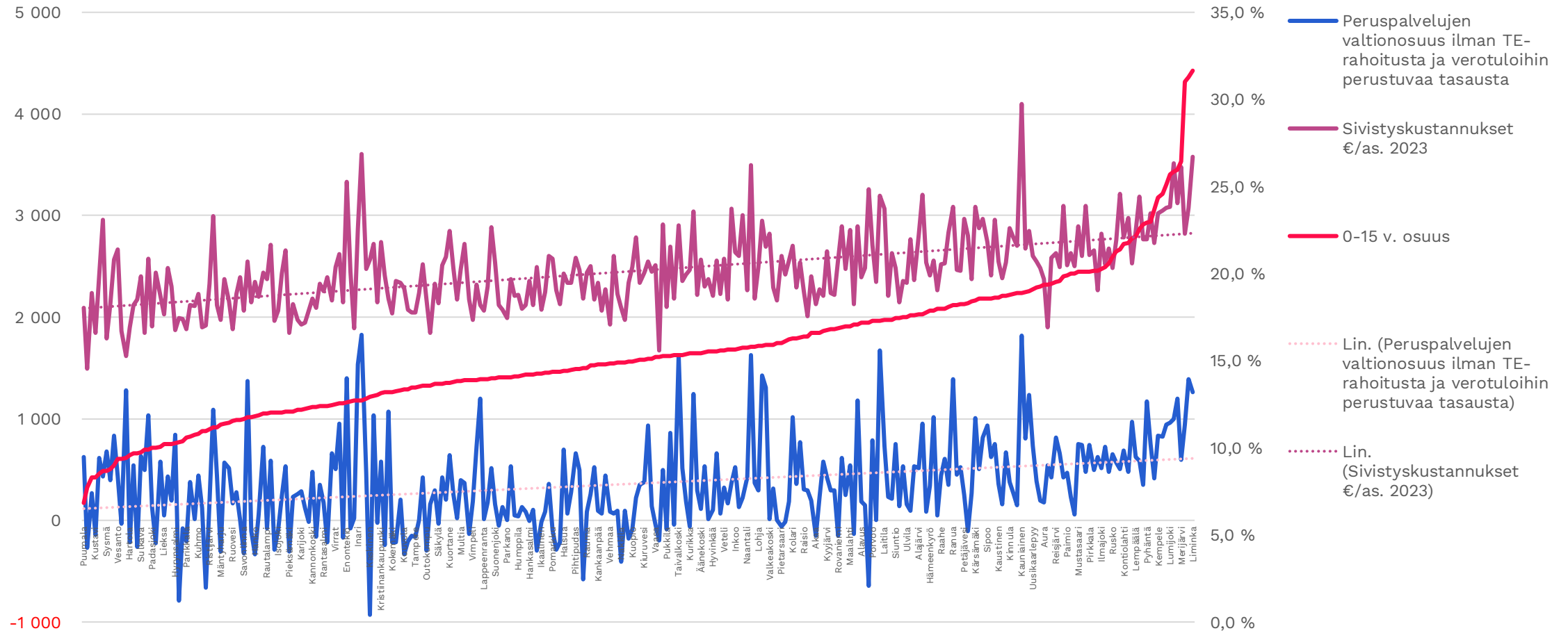
- 1) **TE-uudistus tuottaa lisää valtionosuuksia kaikille** – ei kuitenkaan parantane kunnan taloudellista liikkumavaraa, koska kustannuksia tulee vähintään vos-lisäystä vastaavasti (Kuntaliiton yhteenvedosta hahmottuu lisäysvaikutus selkeästi)
- 2) **Verotulomenetysten korvaus on pienentynyt** – koska kunnallisveron ansiotulovähennys poistuu ja kunta saa enemmän kunnallisverotuloja – tästä ei pidä olla huolissaan, koska uudistus on rahoitusneutraali (kunnille, toivottavasti myös kuntakohtaisesti)
- 3) **Verotuloihin perustuva tasaus on muuttunut** – jos se on vähentynyt, kunnan verotulokehitys on ollut keskimääräistä parempaa eli sekään ei pitäisi olla huono uutinen sinänsä
- 4) **Peruspalvelujen valtionosuus ilman TE-rahoitusta kasvaa erittäin niukasti, koska sote-uudistuksen vähennykset astuvat voimaan ja 277 M€:n vos-lisäys ei kompensoi kaikkea**
- 5) Asukasrakenteen muutokset (***lapsi-ikäluokat***, vieraskieliset...)

227 / 293 kunnassa 0-15-vuotiaiden lasten määrä vähenee -> laskennalliset kustannukset ja valtionosuudet laskevat

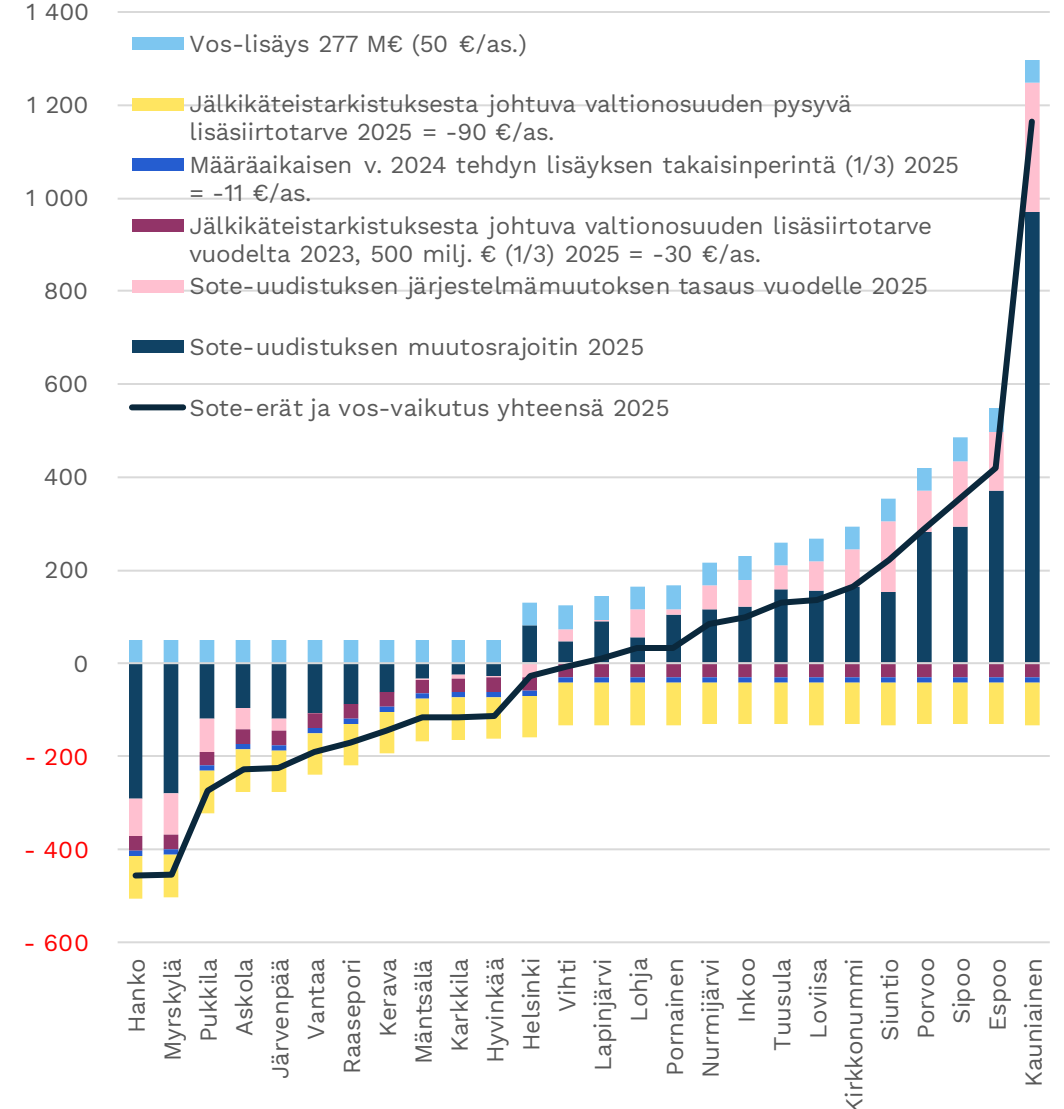
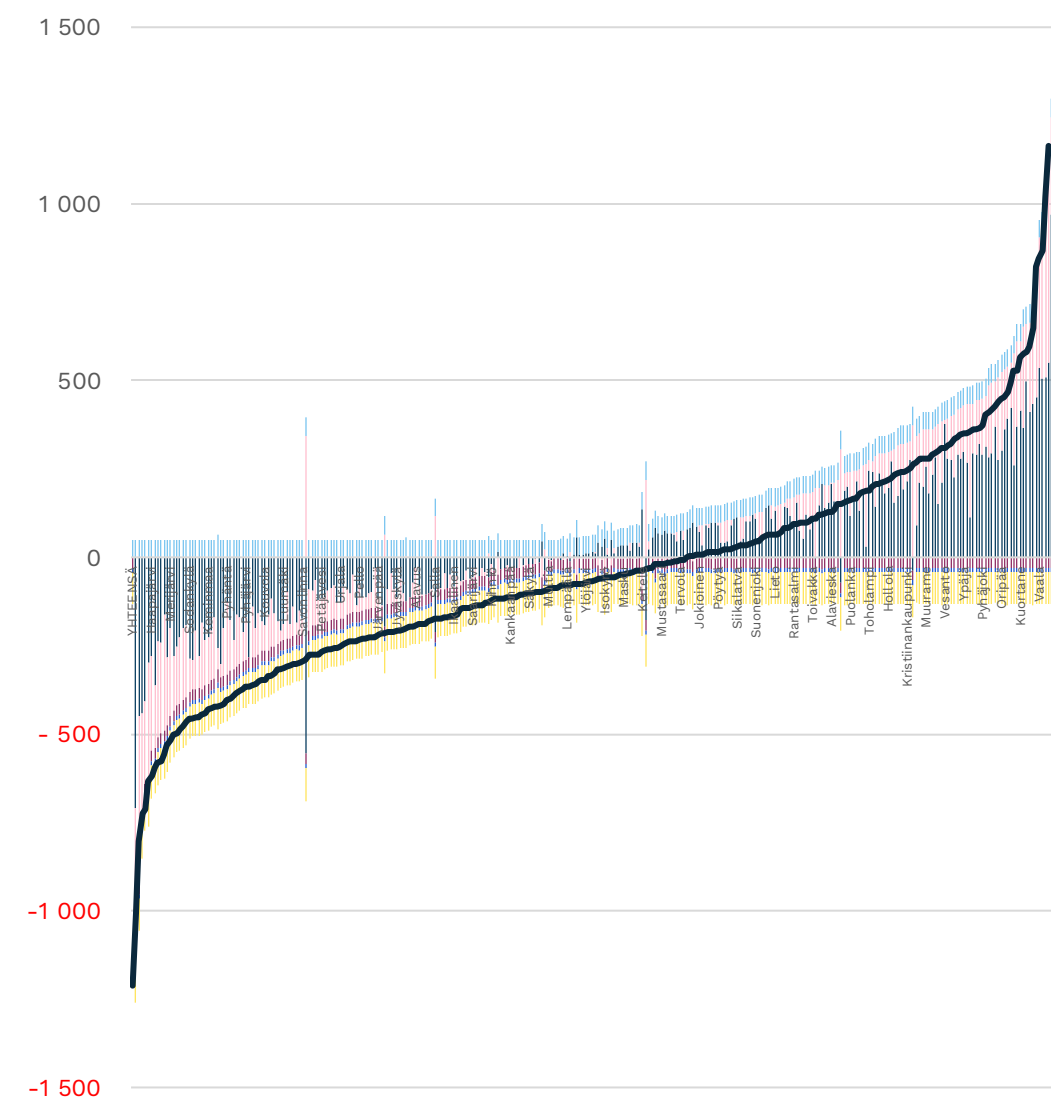

Onko valtionosuuksien määräytymisessä mitään logiikkaa?

Kunnat 0-15-vuotiaiden väestöosuuden mukaan pienimmästä (Puumala 6,8 %) suurimpaan (Liminka 31,6 %): Sivistyskustannukset trendinomaisesti kasvavat, kun lasten osuus kasvaa ja samoin valtionosuudet, mutta samankaltaisten kuntien kesken on suurta vaihtelua

Sote-erät kuntien valtionosuuksissa 2025

Sote-uudistuksen rekyylivaikutus kaikkien kuntien valtionosuuksiin 2024-28

- 2024:
 - Pysyvä lisäsiirtotarve -501 M€ (-91 €/as.)
 - Kompensoidaan Black Friday -vaikutusta määräaikaisella takaisin perittävällä +192 M€ (+35 €/as.) ja lykätään vuoden 2023 takaisinperintä – takaisinperinnät jaksotetaan kolmelle vuodelle
 - **Nettovaikutus yhteensä vuoteen 2023 verrattuna -309 M€ (-56 €/as.)**
- 2025:
 - Pysyvä lisäsiirtotarve -501 M€ (-91 €/as.)
 - Kompensoidaan vos-lisäyksellä +277 M€ (+50 €/as.)
 - Jälkikäteisperintä vuoden 2023 osalta ($1/3 \cdot -501 \text{ M€} = -167 \text{ M€} = -30 \text{ €/as.}$)
 - Jälkikäteisperintä vuoden 2024 osalta ($1/3 \cdot -192 \text{ M€} = -64 \text{ M€} = -11 \text{ €/as.}$)
 - **Nettovaikutus yhteensä vuoteen 2023 verrattuna -455 M€ (-82 €/as.)**
- 2026 ja 2027
 - Kuten vuonna 2025
- 2028:
 - Pysyvä lisäsiirtotarve -501 M€
 - Vos-lisäykset +277 M€
 - Ei enää jälkikäteisperintää
 - Nettovaikutus vuoteen 2023 verrattuna -234 M€

Sote-uudistuksen rekyyli-vaikutus kaikkien kuntien valtionosuuksiin 2024-28

- 2024:
 - Pysyvä lisäsiirtotarve -501 M€ (-91 €/as.)
 - Kompensoidaan Black Friday -vaikutusta määräaikaisella takaisin perittävällä +192 M€ (+35 €/as.) ja lykätään vuoden 2023 takaisinperintä – takaisinperinnät jaksotetaan kolmelle vuodelle
 - **Nettovaikutus yhteensä vuoteen 2023 verrattuna -309 M€ (-56 €/as.)**
- 2025:
 - Pysyvä lisäsiirtotarve -501 M€ (-91 €/as.)
 - Kompensoidaan vos-lisäyksellä +277 M€ (+50 €/as.)
 - Jälkikäteisperintä vuoden 2023 osalta ($1/3 \cdot -501 \text{ M€} = -167 \text{ M€} = -30 \text{ €/as.}$)
 - Jälkikäteisperintä vuoden 2024 osalta ($1/3 \cdot -192 \text{ M€} = -64 \text{ M€} = -11 \text{ €/as.}$)
 - **Nettovaikutus yhteensä vuoteen 2023 verrattuna -455 M€ (-82 €/as.)**
- ~~2026 ja 2027~~
 - ~~Kuten vuonna 2025~~
- ~~2028:~~
 - ~~Pysyvä lisäsiirtotarve -501 M€~~
 - ~~Vos-lisäykset +277 M€~~
 - ~~Ei enää jälkikäteisperintää~~
 - ~~Nettovaikutus vuoteen 2023 verrattuna -234 M€~~

Vos-uudistus tulee
2026 ja jyrää alleen

Laskelmat päivittyvät aina syksyn aikana

- Loppuvuoden aikana muutokset enää melko pieniä eri laskentakriteereiden päivityksiä
- VM:n ja OKM:n tuoreimpien lukujen mukaiset yhteenvedolaskelmat päivitetään aina myös Kuntaliiton yhteenvedoksi -> kaikki kunnille välttämättömät tiedot löytyvät siitä
- OKM:n valtiosuuksista ei saada edelleenkään ennakkotietoja -> kuluvan vuoden luvut hyvä pohja, mutta kunnan oma arviointi välttämätöntä – oppilas- ja tuntimäärien muutokset ratkaisevia (lukio, pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat, tutkintoon valmistava koulutus...), indeksitarkistuksilla vähäinen merkitys
- Lopulliset luvut ja valtiosuuspäätökset tulevat, kun eduskunta on vahvistanut budjetin
- Vos-tietoa Kuntaliitosta kuntiin mm. sähköpostitse ja Taloustorstai-lähetyksissä

Miten budjetoisin valtionosuudet talousarvion suunnitelmavuosille?

- Ei ole mitään virallista tai oikeaa tai väärää tapaa – kaikki arviot menevät joka tapauksessa pieleen enemmän tai vähemmän - vrt. kuinka oikeaan osuva on vuoden 2023 talousarviossa oleva taloussuunnitelman vos-luku vuodelle 2024 ja 2025. Veroennuste luultavasti lähempänä todellisuutta.
- Vos-uudistus 2026 ei kaikkea muuttaa voi, mutta kunhan nähdään, millainen esitys tulee, on arvioille jo parempi pohja
- VM:n tuore painelaskelma ei sisällä uudistuksen vaikutuksia (tietävästi)
- Vuoden 2025 tason alle ennakointi on tarpeetonta masokismia
- Suuret kasvuodotukset ovat katteetonta optimismia
- Sanotaan, että pessimisti ei pety. Pessimistinen ennuste ei silti ole välttämättä oikeimpaan osuva.

Pidetään yhteyttä

Erityisasiantuntija Olli Riikonen (valtionosuusasiat)

olli.riikonen@kuntaliitto.fi

Puh. 050 477 5619

Facebookissa Kuntien valtionosuusaktivistit

www.kuntaliitto.fi

TALOUSHALLINNON KOULUTUSTARJONTAA 2024

- ❖ Tapahtumat
- ❖ Koulutusohjelmat
- ❖ Webinaarit
- ❖ Tilinpäätöspäivät
- ❖ Verkkokurssit

FCG ●

Oppimismahdollisuuksia

TAPAHTUMAT

Laskentafoorumi 2024 (fcg.fi)

- 10. - 11.10.; Helsinki, lähi- ja etätapahtuma

KOULUTUSOHJELMAT

Kunta-alan laskentatoimen koulutusohjelma 2024 - 25 (fcg.fi)

- 3.10. – 6.6.

✓ TIETOA

✓ TAITOA

✓ NÄKEMYSTÄ

Talous ja rahoitus | FCG
Koulutus- ja
tapahtumapalvelut

Oppimismahdollisuuksia

WEBINAAREJA

- 9.-10.10. [Arvonlisäverotuksen erityiskysymyksiä \(fcg.fi\)](https://fcg.fi)
- 29.10. [Robotiikka ja tekoäly kunnan taloushallinnossa \(fcg.fi\)](https://fcg.fi)
- 5.11. [Kuntien ja hyvinvointialueiden talousraportoinnin ajankohtaispäivä \(fcg.fi\)](https://fcg.fi)
- 13.11. [Kunnan verotulot ja valtionosuudet \(fcg.fi\)](https://fcg.fi)
- 19.11. [Takaisinperintälaki tulee - onhan organisaationne tietoinen ja valmistautunut \(fcg.fi\)](https://fcg.fi)
- 26.11. [Tietosuoja taloushallinnossa \(fcg.fi\)](https://fcg.fi)
- 3.12. [Arvonlisäverokantojen muutokset - oletko valmis? \(fcg.fi\)](https://fcg.fi)

✓ TIETOA

✓ TAITOA

✓ NÄKEMYSTÄ

Talous ja rahoitus | FCG
[Koulutus- ja
tapahtumapalvelut](#)

Oppimismahdollisuuksia

TILINPÄÄTÖSPÄIVÄT (valmistautuminen ja laatiminen)

Konsernitilinpäätöksen laatimisen peruskurssi (fcg.fi)

- 1.-2.10.

Konsernitilinpäätöksen erityiskysymyksiä (fcg.fi)

- 5.-6.11.

Kuntien ja hyvinvointialueiden liikelaitosten tilinpäätöspäivä (fcg.fi)

- 12.11.

Kuntien ja hyvinvointialueiden osakeyhtiöiden tilinpäätöspäivä (fcg.fi)

- 13.11.

Ammatillisen koulutuksen tilinpäätöspäivä (fcg.fi)

- 20.11.

Ammattikorkeakoulujen tilinpäätöspäivä (fcg.fi)

- 21.11.

Kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöspäivät (fcg.fi)

- 9.-10.1.25

✓ TIETOA

✓ TAITOA

✓ NÄKEMYSTÄ

Talous ja rahoitus | FCG
Koulutus- ja
tapahtumapalvelut

Kuntatalouden verkkokurssit

LISÄTIEDOT:

Digikanava | FCG Koulutus- ja tapahtumapalvelut

- Kurssipaketti: Kunta-alan tuloverotuksen perusteet
- Mikrokurssi: Arvionvaraiset erät kunnan kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä

FCG.

**Seuraava
Taloustorstai
28.11.2024
klo 9.30**

Tervetuloa!

